

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO

PROJEKTU
STRATEGII ROZWOJU POWIATU BARTOSZYCKIEGO
na lata 2022-2030

Bartoszyce – Kraków, 27.09.2022 r.

Opracowanie: Ewelina Mrożek (kierownik zespołu)

Handwritten signature of Ewelina Mrozek in blue ink.

Współautor: Nina Łapeta

Handwritten signature of Nina Łapeta in blue ink.

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania	6
1.2. Przedmiot, cel i zakres opracowania	6
1.3. Metodologia opracowania	9
1.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, krajowym oraz regionalnym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	10
1.5. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami	18
2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	26
3. Charakterystyka i stan środowiska powiatu bartoszyckiego	30
3.1. Położenie geograficzne	30
3.2. Zasoby wodne	33
3.3. Rzeźba terenu i gleby	38
3.4. Zasoby złóż kopalin	39
3.5. Jakość powietrza	41
3.6. Zasoby przyrodnicze	42
3.7. Formy ochrony przyrody	43
3.8. Zabytki	46
3.9. Gospodarka odpadami	47
3.10. Klimat akustyczny	48
3.11. Pole elektromagnetyczne	52
3.12. Awarie przemysłowe	53

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu.....	55
5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.....	57
6. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	59
7. Proponowane rozwiązania alternatywne.....	87
8. Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy	89
9. Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko	90
10. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych.....	94
11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.....	95
12. Źródła.....	99
13. Spis załączników	100
14. Spis rysunków	100
15. Spis tabel	101
16. Spis wykresów.....	101

Wykaz użytych skrótów

Skrót	Definicja
CO	Tlenek węgla
CO ₂	Dwutlenek węgla
O ₃	Ozon
NO _x	Tlenki azotu
SO ₂	Dwutlenek siarki
NO ₂	Dwutlenek azotu
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
DK	Droga krajowa
BDL GUS	Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego
GZWP	Główny zbiornik wód podziemnych
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd	Jednolita część wód podziemnych
NGO	Organizacje pozarządowe
OOS	Ocena oddziaływania na środowisko
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PM _{2,5}	Pyły atmosferyczne o średnicy nie większej niż 2,5 µm
PM ₁₀	Pyły atmosferyczne o średnicy nie większej niż 10 µm
PEP2030	Polityk ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej
KSRR	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
SOR	Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)
MPZP	Miejsowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego
UE	Unia Europejska
OChK	Obszar Chronionego Krajobrazu
SOO	Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk
OSO	Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków
PEM	Pole elektromagnetyczne
PCRE	Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Bartoszych
PUP	Powiatowy Urząd Pracy

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa formalno-prawna opracowania

Zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029), zwanej dalej OOS, oraz z art. 6a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1057) projekt Strategii Rozwoju jest jednym z dokumentów, które wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Organ opracowujący projekt dokumentu może (po uzgodnieniu m.in. z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym) odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Jednakże, jak stanowi art. 48 ust. 4 pkt 1 odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie zmiany stanowiącej niewielką modyfikację przyjętego już dokumentu lub zmiany dotyczącej obszaru w granicach jednej gminy, a dokument Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego nie wpisuje się w te kategorie. W związku z tym Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: ZNS.9022.3.75.2022.SG z dnia 07.09.2022 r. ustalił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

1.2. Przedmiot, cel i zakres opracowania

Celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektowanej „Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030” nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Prognoza ma również ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją w przyszłości postanowień analizowanego dokumentu oraz określić, czy

istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Zakres merytoryczny prognozy uwzględnia zapisy ustawy OOS wskazane przez Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego jako wystarczające do przeprowadzenia oceny przewidywanego wpływu realizacji ustaleń „Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030” na stan środowiska oraz stan sanitarny obszaru objętego opracowaniem. Prognoza została opracowana zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy OOS i zawiera:

- a) Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) Streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) Oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
- g) Datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Ponadto prognoza określa, analizuje i ocenia:

- a) Istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,

- c) Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki,
 - dobra materialne,
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia również:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. Metodologia opracowania

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, zostały opracowane w oparciu o współczesną wiedzę o środowisku, mając przy tym na uwadze ogólność założeń projektu Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030.

Przygotowanie niniejszego dokumentu wymagało dokonania analizy celów i kierunków działań zawartych w Strategii pod kątem ich możliwego oddziaływania na poszczególne „ustawowe” komponenty środowiska. Analizy dokonano w oparciu o przepisy obowiązujące na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Należy przy tym podkreślić, że przedmiotowa Strategia co do zasady jest dokumentem ogólnym, analizującym uwarunkowania i szanse rozwoju, wytyczającym główne ramy i kluczowe kierunki działań o pewnym stopniu ogólności. Ocenę oddziaływania przeprowadzono zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy OOS, zawarto w niej wszystkie elementy, jakie powinna zawierać według Ustawodawcy.

Dokonano analizy prawdopodobieństwa występowania oddziaływań na środowisko, czasu trwania, zasięgu, częstotliwości, odwracalności, a także prawdopodobieństwa występowania oddziaływań skumulowanych i transgranicznych oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.

Opracowano szczegółową charakterystykę zasobów środowiska przyrodniczego na podstawie danych Głównego Urzędu Strategicznego, opracowań fizjograficznych, dokumentów w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i pozostałej literatury przedmiotu. Określono istniejące problemy związane z ochroną środowiska na obszarze Powiatu oraz potencjalne zmiany środowiska, które mogą wystąpić w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu.

Jako, iż w dokumencie Strategii nie przewidziano konkretnych przedsięwzięć, a jedynie wyznaczono ogólne kierunki dalszego rozwoju Powiatu, to właśnie one poddane zostaną ocenie ich oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. W celu dokładniejszej analizy zasięgu realizacji przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategii Rozwoju wymagana jest wiedza w zakresie dokładnych rozwiązań technicznych, które na obecnym etapie nie są znane.

1.4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, krajowym oraz regionalnym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 jest dokumentem, który uwzględnia przede wszystkim uwarunkowania i potrzeby lokalne, występujące na obszarze Powiatu. Zawarte w Strategii cele i kierunki rozwoju zgodne są z zapisami dokumentów o zasięgu międzynarodowym, krajowym i regionalnym. W dokumencie przewidziano 3 cele strategiczne, w ramach których zaledwie część planowanych działań może oddziaływać na środowisko, a w efekcie przyczynią się one do poprawy jego jakości w myśl zasady zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z Raportem Światowej Komisji ds. Środowiska *zrównoważony rozwój to taki rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie*. Jest to przedmiotem szczególnego zaangażowania Unii Europejskiej w działania z zakresu ochrony środowiska, a także stanowi jedną z głównych zasad wszelkich polityk i działań UE. Podstawowym dokumentem odnoszącym się do zagadnień zrównoważonego rozwoju na poziomie międzynarodowym jest Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju. Wskazuje szereg celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych, dążąc do takiego przekształcania gospodarek, aby stworzyć podstawy do długotrwałego, zrównoważonego wzrostu, sprzyjającego tworzeniu nowych miejsc pracy. Wyznacza ona 17 celów zrównoważonego rozwoju:

- 1) Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie,
- 2) Wyeliminować głód osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo,
- 3) Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt,
- 4) Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie,
- 5) Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt,
- 6) Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi,
- 7) Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie,
- 8) Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywnie zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi,
- 9) Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność,
- 10) Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami,

- 11) Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu,
- 12) Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji,
- 13) Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom,
- 14) Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony,
- 15) Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej,
- 16) Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu,
- 17) Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 wykazuje zgodność z wyżej wspomnianym dokumentem w zakresie poprawy jakości i dostępu do opieki zdrowotnej, podniesienia poziomu edukacji i promowania uczenia się w każdym wieku, promowania wykorzystywania nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej, rozwoju infrastruktury technicznej, zwiększenia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, zapewnienia odpowiednich warunków w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, zwiększenia roli partycypacji społecznej oraz dbałości o istniejące walory przyrodnicze.

Konieczność dążenia do przeciwdziałania zmianom klimatu oraz degradacji środowiska zawarta została w jednej z kluczowych polityk Unii Europejskiej pn. Zielony Ład. Jest to plan mający na celu wspieranie działań, w efekcie których Unia

Europejska w roku 2050 stanie się neutralna dla klimatu. Osiągnięcie tego celu będzie wymagało podjęcia działań w wielu obszarach gospodarki, w tym m.in.:

- ⇒ Wspieranie badań naukowych i pobudzanie innowacji,
- ⇒ Przejście na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ⇒ Redukcja emisji zanieczyszczeń toksycznych do zera (do 2050 r.),
- ⇒ Wspieranie zmian w regionach najbardziej uzależnionych od paliw kopalnych,
- ⇒ Budowa i renowacja w sposób oszczędzający energię i zasoby,
- ⇒ Dostarczanie czystej, taniej i bezpiecznej energii,
- ⇒ Ochrona i odbudowa ekosystemów i bioróżnorodności,
- ⇒ Zmobilizowanie przemysłu na rzecz czystej gospodarki o obiegu zamkniętym.

Założenia Zielonego Ładu są szczególnie spójne z następującymi kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii: *Wdrażanie nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków oraz Ochrona obszarów cennych przyrodniczo.*

W odniesieniu do poziomu krajowego, podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR 2030), wyznaczająca 3 główne cele:

- ⇒ Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym,
- ⇒ Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- ⇒ Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Dokument ten definiuje działania, które powinny być podejmowane zarówno przez rząd, jak i samorządy wojewódzkie, powiatowe i gminne. Głównym celem KSRR jest *efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich socjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu*

dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Strategia wykazuje spójność z treścią KSRR przede wszystkim w zakresie wspierania przedsiębiorczości oraz rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego.

Równie ważnym dokumentem na szczeblu krajowym jest Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), zwana dalej SOR. Jej głównym celem jest *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*. Dodatkowo określa ona 3 cele szczegółowe:

- ⇒ Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- ⇒ Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- ⇒ Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Wskazuje również obszary wpływające na osiągnięcie poszczególnych celów, tj. Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko oraz Bezpieczeństwo Narodowe. Strategia swoim zakresem nawiązuje do każdego z wymienionych aspektów szczególnie w zakresie celów: *Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń oraz Powiat zorientowany na mieszkańca*.

W obszarze środowiska i gospodarki wodnej, najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie krajowym jest Polityka ekologiczna państwa 2030. Określono w niej cel główny zaczerpnięty bezpośrednio z SOR, zakładający *Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców*, a także 3 cele szczegółowe:

- ⇒ Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego,

- ⇒ Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,
- ⇒ Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Ponadto dokument określa również cele horyzontalne, w tym:

- ⇒ Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa,
- ⇒ Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Cele zdefiniowane w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego w całości lub w części realizują założenia Polityki ekologicznej Państwa 2030.

Dokumentem nawiązującym do rozwoju infrastruktury jest Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku, której głównym celem jest *zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym*. Określa ona sześć kierunków interwencji:

- ⇒ Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,
- ⇒ Poprawa sposobu organizacji zarządzania systemem transportowym,
- ⇒ Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- ⇒ Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- ⇒ Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- ⇒ Poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 nawiązuje do ww. celów zwłaszcza w zakresie III celu strategicznego – *Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń*, który zakłada m.in. *Budowę i modernizację dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, Tworzenie zintegrowanej oraz bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej rozwijającej system transportowy oraz wzrost potencjału transportu kolejowego i autobusowego w zakresie transportu publicznego.*

Warmińsko-Mazurskie 2030 - Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego stanowi najważniejszy dokument określający istniejące uwarunkowania i wyzwania rozwojowe na poziomie regionalnym. Jako cel główny dokumentu wskazano spójność ekonomiczną, społeczną i przestrzenną Warmii i Mazur z regionami Europy, której osiągnięcie będzie możliwe dzięki realizacji 4 celów strategicznych:

- ⇒ Kompetencje przyszłości,
- ⇒ Inteligentna produktywność,
- ⇒ Kreatywna aktywność,
- ⇒ Mocne fundamenty.

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego musi być zgodna ze Strategią Rozwoju Województwa Warmińsko-Mazurskiego. W związku z powyższym, wszystkie ww. cele znalazły odzwierciedlenie w planowanych działaniach zawartych w przedmiotowej Strategii.

Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030 stanowi podstawowy element w zakresie zarządzania środowiskiem na poziomie województwa. Jego głównym celem jest *dążenie do poprawy stanu środowiska w województwie, ograniczenie negatywnego wpływu zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska, a także racjonalne gospodarowanie jego zasobami*. Określa 13 celów w podziale na poszczególne obszary interwencji:

⇒ Ochrona klimatu i jakości powietrza:

- Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu,

⇒ Zagrożenie hałasem:

- Poprawa klimatu akustycznego w województwie warmińsko-mazurskim,

⇒ Pola elektromagnetyczne (PEM):

- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi,

⇒ Gospodarowanie wodami:

- Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) – rzecznych, jeziornych, przejściowych i jednolitych części wód podziemnych (JCWPd),
- Ochrona przed niedoborami wody i powodzią poprzez zwiększenie zasobów dyspozycyjnych wodnych i zmniejszenie ryzyka powodziowego,

⇒ Gospodarka wodno-ściekowa:

- Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej,

⇒ Zasoby geologiczne:

- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,

⇒ Gleby:

- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu,

⇒ Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

- Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa warmińsko-mazurskiego,

⇒ Zasoby przyrodnicze (ZP):

- Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej,
- Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Zwiększanie lesistości,

⇒ Zagrożenia poważnymi awariami (PAP):

- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków.

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego nawiązuje do Programu ochrony środowiska zwłaszcza w zakresie celu III – *Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń*, m.in. poprzez planowanie realizacji działań ukierunkowanych na *ochronę obszarów cennych przyrodniczo*.

Równie istotnym dokumentem na poziomie regionalnym jest Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe PM₁₀ wraz z planem działań krótkoterminowych, określający główne powody wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do poszczególnych zanieczyszczeń. Program wskazuje priorytetowe działania naprawcze niezbędne do realizacji w celu poprawy jakości powietrza w strefie warmińsko-mazurskiej.

Mając na uwadze ww. cele nadrzędne, trendy związane ze środowiskiem oraz specyfikę przestrzeni powiatu bartoszyckiego za najważniejsze wyzwania należy uznać kwestie dotyczące ochrony bioróżnorodności, ochrony wód powierzchniowych oraz jakości powietrza. Kluczowe będzie wdrażanie rozwiązań mających na celu zmniejszenie emisji CO₂ oraz szukanie rozwiązań dążących do efektywniejszego użytkowania zasobów środowiska. Analiza zgodności celów wyznaczonych w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 z ww. dokumentami nadrzędnymi wykazała, że są one w znacznym stopniu komplementarne.

1.5. Informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami

Strategia rozwoju jest głównym dokumentem kształtującym politykę przestrzenną, określającym cele i kierunki rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, dzięki którym możliwa będzie realizacji wizji rozwoju

JST. Zbudowanie Strategii jest zadaniem wyjątkowo skomplikowanym, multidyscyplinarnym oraz wymagającym zaawansowanych analiz i aktywnej współpracy środowisk i instytucji funkcjonujących w Powiecie. Strategia zawiera konkluzje określone na podstawie przeprowadzonych badań społecznych oraz spotkań warsztatowo-konsultacyjnych, dotyczących identyfikacji potencjalnych szans rozwojowych, barier oraz rekomendacji w zakresie kierunków rozwoju. Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego określa plany rozwojowe w kontekście najbliższych ośmiu lat. Dokument ten przez okres obowiązywania będzie wyznaczał kierunek działań zarówno dla władz, innych podmiotów jak i mieszkańców. Ponadto jego rolą jest możliwość pozyskania środków zewnętrznych w celu realizacji określonych inwestycji. Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 powstała przy zachowaniu spójności z nadrzędnymi dokumentami o charakterze regionalnym i krajowym. Uwzględnione zostały w niej przepisy dotyczące tworzenia tego typu dokumentu zawarte w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, które ujednolicają zakres i tryb sporządzania dokumentu. Strategia rozwoju jest efektem wspólnej pracy mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli placówek edukacyjnych, organizacji pozarządowych, instytucji społecznych, reprezentantów różnego typu środowisk funkcjonujących w powiecie oraz przedstawicieli samorządu.

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 wyznacza następującą wizję rozwoju: *Powiat bartoszycki to miejsce bezpieczne i harmonijne dla mieszkańców, otwarte na ludność napływową. Miejsce wspierające rozwój lokalny, z dobrym dostępem do komunikacji. Miejsce dbające o wysoką jakość środowiska przyrodniczego.* Będzie ona realizowana w oparciu o 3 cele strategiczne w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym, odpowiadające im cele operacyjne i kierunki działań, w których przedstawiono zakres realizacji zamierzeń rozwojowych Powiatu w perspektywie do 2030 roku. Oznacza to, że analiza ram, jakie

przynoszą ze sobą ustalenia Strategii, opierać się będzie na analizie treści zapisów odnoszących się do kierunków działań.

W przedmiotowym dokumencie nie ujęto konkretnych inwestycji czy projektów dla zachowania większej elastyczności działań Powiatu i innych podmiotów realizujących Strategię.

Analiza zapisów treści kierunków działań oraz pożądaných celów rozwojowych pozwala stwierdzić, iż realizacja zapisów Strategii przyczyni się do poprawy stanu środowiska, a jedną z nadrzędnych zasad przyjętych w dokumencie jest troska o zasoby środowiska przyrodniczego.

Tabela 1. Struktura oraz hierarchia celów w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego.

Cel główny		
Wzrost konkurencyjności powiatu na tle regionu, przy jednoczesnym zachowaniu szeroko pojętej współpracy terytorialnej, poprzez rozwój gospodarczy, społeczny, przestrzenny oraz środowiskowy		
Cele strategiczne		
Cel 1. Powiat zorientowany na mieszkańca	Cel 2. Powiat zorientowany na turystykę i gospodarkę	Cel 3. Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń
Cele operacyjne		
1. 1. Powiat świadczący wysokiej jakości usługi społeczne 1. 2. Powiat o wysokim dostępie do turystyki i rekreacji 1. 3. Powiat o wysokiej jakości bezpieczeństwa publicznego 1. 4. Powiat o wysokim kapitale społecznym	2. 1. Powiat ukierunkowany na wysoki poziom marketingu terytorialnego 2. 2. Powiat o atrakcyjnych przestrzeniach turystycznych 2. 3. Powiat o wysokim potencjale dla rozwoju przedsiębiorczości 2. 4. Powiat wspierający działalność rolniczą	3. 1. Powiat dbający o zasoby środowiska przyrodniczego 3. 2. Powiat o wysokiej jakości infrastruktury technicznej 3. 3. Powiat z doskonałą dostępnością komunikacyjną

Źródło: Opracowanie własne.

CEL I: POWIAT ZORIENTOWANY NA MIESZKAŃCA

Kierunki działań wyznaczone w celu pierwszym stanowią odpowiedź na zidentyfikowane kluczowe problemy na obszarze Powiatu. Podstawą rozwoju danego obszaru będzie przede wszystkim działalność Powiatu w takich sferach jak: ochrona zdrowia, pomoc społeczna, spędzanie czasu wolnego, bezpieczeństwo oraz aktywność obywatelska.

Tabela 2. Kierunki działań zorientowane na poprawę jakości życia mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY 1. POWIAT ZORIENTOWANY NA MIESZKAŃCA	Cel operacyjny	Kierunki działań w zakresie celu operacyjnego
	1. 1. Powiat świadczący wysokiej jakości usługi społeczne	1. 1. 1. Stworzenie przestrzeni do funkcjonowania Centrum Aktywności Społecznej dla mieszkańców powiatu.
		1. 1. 2. Poszerzenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności psychiatrycznej, w tym modernizacja istniejących placówek medycznych oraz organizacja cyklicznych spotkań ze specjalistami spoza terenu powiatu.
		1. 1. 3. Wzrost znaczenia usług świadczonych elektronicznie.
		1. 1. 4. Prowadzenie stałej działalności profilaktycznej w szkołach, rozwijającej aktywny tryb życia.
		1. 1. 5. Systematyczna dbałość o zasady bezpieczeństwa sanitarnego w miejscach użyteczności publicznej.
		1. 1. 6. Rozszerzenie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie działań profilaktycznych oraz aktywizujących społeczność lokalną w celu ograniczenia marginalizacji społecznej.
	1. 2. Powiat o wysokim dostępie do turystyki i rekreacji	1. 2. 1. Dostosowanie oferty rekreacyjnej do potrzeb dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów.
		1. 2. 2. Stymulowanie i wspieranie lokalnej kultury oraz dziedzictwa kulturowego poszczególnych gmin.
		1. 2. 3. Promowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa niematerialnego (tradycje, zwyczaje itp.).

		1. 2. 4. Propagowanie zasobów dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców.
		1. 2. 5. Rozbudowa sieci sportowo-rekreacyjnej, z uwzględnieniem placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu oraz miejsc wypoczynku dla młodzieży przy jednostkach organizacyjnych i oświatowych powiatu.
		1. 2. 6. Współpraca z obszarem NGO's w zakresie spędzania czasu wolnego poprzez realizację wspólnych działań oraz w zakresie wsparcia finansowego.
	1. 3. Powiat o wysokiej jakości bezpieczeństwa publicznego	1. 3. 1. Eliminacja barier architektonicznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w obszarze przestrzeni publicznych.
		1. 3. 2. Prowadzenie systematycznych zajęć profilaktycznych w aspekcie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w placówkach oświatowych.
		1. 3. 3. Wsparcie jednostek odpowiadających za bezpieczeństwo publiczne w powiecie.
		1. 3. 4. Zorganizowanie systemu regulującego stosunki wodne oraz zabezpieczającego przed powodzią, w tym na rzece Łynie.
		1. 3. 5. Włączanie służb mundurowych w pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców poprzez organizację spotkań, prelekcji, konsultacji społecznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego.
		1. 3. 6. Budowa stacji wodnej na Łynie do slipowania łodzi dla Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej i kajaków w celach turystycznych.
	1. 4. Powiat o wysokim kapitale społecznym	1. 4. 1. Zwiększenie roli partycypacji społecznej.
		1. 4. 2. Systematyczna modernizacja oraz doposażanie placówek edukacyjnych w sprzęt niezbędny do podnoszenia jakości edukacji.
		1. 4. 3. Organizacja spotkań/kursów z młodzieżą dotyczących możliwości kształcenia zawodowego oraz zatrudnienia na terenie powiatu.
		1. 4. 4. Intensyfikowanie poczucia tożsamości i więzi społecznych na poziomie lokalnym i regionalnym.

	1. 4. 5. Włączanie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, w tym zapewnianie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym powiatu.
	1. 4. 6. Aktywna promocja wolontariatu i innych dobrych praktyk w działalności społecznej, w szczególności we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
	1. 4. 7. Wspieranie i zwiększanie oferty uczenia się dla osób dorosłych.

Źródło: Opracowanie własne.

CEL II: POWIAT ZORIENTOWANY NA TURYSTYKĘ I GOSPODARKĘ

Obszar powiatu bartoszyckiego wyróżnia się znacznymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, co determinuje jego potencjał rozwojowy. Działania w zakresie realizacji niniejszego celu strategicznego dotyczą szczególnie podwyższenia jakości świadczonych usług turystycznych, działań promocyjnych oraz wzmocnienia oferty kulturowej. Warto zaznaczyć, iż rozwój infrastruktury turystycznej nie będzie służył tylko turystom, lecz również ludności miejscowej, zaspokajając tym samym ich potrzeby oraz stworzy warunki do integracji społecznej.

Tabela 3. Kierunki działań zorientowane na rozwój turystyki i gospodarki.

CEL STRATEGICZNY 2. POWIAT ZORIENTOWANY NA TURYSTYKĘ I GOSPODARKĘ	Cel operacyjny	Kierunki działań w zakresie celu operacyjnego
	2. 1. Powiat ukierunkowany na wysoki poziom marketingu terytorialnego	2. 1. 1. Współpraca jednostek samorządów terytorialnych w ramach wspólnych działań nastawionych na promocję walorów przyrodniczych i kulturowych.
		2. 1. 2. Wykorzystanie nowoczesnych technologii do promocji powiatu.
		2. 1. 3. Systematyczne informowanie o najnowszych realizacjach w zakresie rozwoju przestrzeni turystycznych, w szczególności z wykorzystaniem mediów społecznościowych.
		2. 1. 4. Współpraca z JST w obszarze organizacji wydarzeń kulturalnych, związanych z dziedzictwem kulturowym powiatu, zachęcających turystów do udziału w życiu lokalnej społeczności.

	2. 2. Powiat o atrakcyjnych przestrzeniach turystycznych	2. 2. 1. Modernizacja oraz budowa infrastruktury sportowej wraz z zagospodarowaniem nadbrzeży zbiorników wodnych, w tym budowa stanic wodnych dla kajaków.
		2. 2. 2. Zwiększenie długości ścieżek pieszych oraz rowerowych wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej (ławki, altany itp.).
		2. 2. 3. Stymulowanie i promowanie działalności gospodarczej o znaczeniu turystycznym, w tym przede wszystkim bazy noclegowej i gastronomicznej.
		2. 2. 4. Wsparcie dla rozwoju usług agroturystycznych.
	2. 3. Powiat o wysokim potencjale dla rozwoju przedsiębiorczości	2. 3. 1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw poprzez promocję ich usług.
		2. 3. 2. Udostępnienie informacji przez media społecznościowe na temat dostępnych ofert pracy na terenie powiatu.
		2. 3. 3. Organizacja spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi.
		2. 3. 4. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu promocji szkoleń, staży, kursów dla mieszkańców powiatu.
		2. 3. 5. Organizacja targów pracy CITTASLOW w powiecie.
	2. 4. Powiat wspierający działalność rolniczą	2. 4. 1. Wsparcie i promocja rozwoju rolnictwa ekologicznego.
		2. 4. 2. Promocja i wdrażanie nowoczesnych technologii opartych na produkcji rolniczej.

Źródło: Opracowanie własne.

CEL III: POWIAT ZORIENTOWANY NA ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ

Dany cel zakłada ograniczenie negatywnego wpływu człowieka na degradację środowiska przyrodniczego, z wykorzystaniem wszystkich dostępnych metod na poziomie powiatu, które dbać będą o adaptację do zmian klimatycznych oraz zapobieganie pogłębianiu się zjawiska zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

Tabela 4. Kierunki działań zorientowane na poprawę jakości środowiska i przestrzeni.

CEL STRATEGICZNY 3. POWIAT ZORIENTOWANY NA ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	Cel operacyjny	Kierunki działań w zakresie celu operacyjnego
	3. 1. Powiat dbający o zasoby środowiska przyrodniczego	3. 1. 1. Edukacja na temat ekologii w placówkach oświatowych.
		3. 1. 2. Organizowanie festynów oraz spotkań rodzinnych dotyczących ekologii.
		3. 1. 3. Promowanie rozwoju zielonej infrastruktury.
		3. 1. 4. Ochrona obszarów cennych przyrodniczo.
	3. 2. Powiat o wysokiej jakości infrastruktury technicznej	3. 2. 1. Wdrażanie nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków.
		3. 2. 2. Wspieranie rozwoju sieci internetowej.
	3. 3. Powiat z doskonałą dostępnością komunikacyjną	3. 3. 1. Budowa i modernizacja dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
		3. 3. 2. Tworzenie zintegrowanej oraz bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej rozwijającej system transportowy.
		3. 3. 3. Wzrost potencjału transportu kolejowego i autobusowego w zakresie transportu publicznego.
		3. 3. 4. Zwiększenie częstotliwości połączeń komunikacyjnych w celu poprawy dostępności, w tym z ośrodkiem centralnym.

Źródło: Opracowanie własne.

2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030. Sporządzona została zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029).

W wyniku przeprowadzonej analizy wykazano spójność projektu Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 z założeniami w dokumentach na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym.

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 składa się z następujących elementów:

- ⇒ Wprowadzenia, w tym przedmiot, zakres i cel opracowania, metodologia, powiązania dokumentu z nadrzędnymi opracowaniami oraz informacje o jego zawartości,
- ⇒ Charakterystyka środowiska przyrodniczego,
- ⇒ Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2005 roku o ochronie przyrody,
- ⇒ Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- ⇒ Przewidywane oddziaływanie na środowisko realizacji zadań określonych w projekcie Strategii,
- ⇒ Proponowane rozwiązania alternatywne,

- ⇒ Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- ⇒ Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz integralność tych obszarów,
- ⇒ Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych,
- ⇒ Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu.

Głównym celem prognozy jest określenie potencjalnego oddziaływania na środowisko realizacji i wdrażania ustaleń projektowanego dokumentu Strategii. Rolą dokumentu jest również ustalenie spójności dokumentów nadrzędnych wobec przedmiotowego opracowania. Istotnym elementem jest informowanie mieszkańców o wystąpieniu możliwych skutków wdrażanych założeń na poszczególne komponenty środowiska.

Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 jest dokumentem nakreślającym kierunki działań zmierzających do usunięcia głównych problemów oraz utrzymania lub poprawy obecnej sytuacji społecznej i gospodarczej. Głównym celem Strategii jest *wzrost konkurencyjności Powiatu na tle regionu, przy jednoczesnym zachowaniu szeroko pojętej współpracy terytorialnej, poprzez rozwój gospodarczy, społeczny, przestrzenny oraz środowiskowy*. W ramach projektu Strategii wskazane zostały trzy cele strategiczne:

1. Powiat zorientowany na mieszkańca,
2. Powiat zorientowany na turystykę i gospodarkę,
3. Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń.

Do celów strategicznych przyporządkowano cele operacyjne i kierunki działań. Nie ujęto natomiast konkretnych inwestycji czy projektów społecznych, aby zachować większą elastyczność działań Powiatu i innych podmiotów realizujących Strategię.

Część z uwzględnionych w dokumencie kierunków rozwoju ma charakter nieinwestycyjny, zatem nie będą one oddziaływały negatywnie na środowisko. Mimo, iż na etapie sporządzania Strategii nie jest znana skala i lokalizacja pozostałych przedsięwzięć, można stwierdzić, że część z nich będzie zaliczana do inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1839). Przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są m.in. poprawa stanu dróg oraz rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Z uwagi na ogólny charakter Strategii, która nie określa ich konkretnej lokalizacji ani wielkości, na obecnym etapie nie ma możliwości jednoznacznego określenia ich oddziaływania na środowisko. Będzie to możliwe natomiast na etapie projektowania, gdy określone zostaną zarówno lokalizacja, jak i szczegółowy zakres i rozmiar prac. W stosunku do tych przedsięwzięć, dla których będzie wymagane uzyskanie zgody na realizację przedsięwzięcia, zostanie przeprowadzona stosowna procedura.

Jak wynika z przeprowadzonej w niniejszym dokumencie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć na poszczególne komponenty środowiska, negatywne oddziaływanie ograniczy się jedynie do okresu prowadzenia prac budowlanych. Na etapie eksploatacji natomiast poszczególne inwestycje przyniosą korzystne zmiany zarówno w środowisku, jak i w odniesieniu do poziomu życia mieszkańców. Większość inwestycji będzie generować oddziaływania krótkookresowe, chwilowe, mające związek z prowadzeniem budowy i ustanie po zakończeniu wszystkich prac, w tym emisją hałasu, pyłów, spalin pochodzących ze środków transportu, pracujących maszyn oraz naruszenie struktury gleby i rzeźby terenu. Może wystąpić częściowe

zniszczenie roślinności w miejscu przejazdów i prowadzenia prac budowlanych, które w okresie wegetacyjnym zostanie przywrócone do stanu pierwotnego.

Analiza planowanych działań pod kątem ich wpływu na poszczególne komponenty środowiska pozwala na sformułowanie następujących wniosków:

- ⇒ Nie zidentyfikowano znaczących negatywnych oddziaływań w odniesieniu do żadnego celu ani kierunku działań, które wiązałoby się z bezpowrotnym negatywnym skutkiem dla środowiska, niemożliwym do zlikwidowania lub zminimalizowania na etapie wdrażania kolejnych dokumentów lub na etapie projektowania i które wymagałyby podjęcia działań kompensacyjnych,
- ⇒ Najistotniejsze negatywne skutki realizacji programu ochrony środowiska mogą wystąpić w odniesieniu do różnorodności biologicznej, powierzchni ziemi oraz krajobrazu.

Z uwagi na długi okres, dla którego sporządzana jest Strategia, w celu efektywnego osiągnięcia założonych celów niezbędne jest systematyczne prowadzenie monitoringu, który odbywać się będzie w systemie rocznego raportowania. Ponadto zarówno w czasie obowiązywania dokumentu, jak i po jego zakończeniu planowane jest przeprowadzenie ewaluacji.

3. Charakterystyka i stan środowiska powiatu bartoszyckiego

3.1. Położenie geograficzne

Powiat Bartoszycki jest jednym z 19 powiatów województwa warmińsko-mazurskiego. Położony jest w północnej części województwa, w jego skład wchodzi 6 gmin, w tym:

- 2 gminy miejskie (Bartoszyce, Górowo Iławeckie),
- 2 gminy miejsko-wiejskie (Biszynek, Sępolec),
- 2 gminy wiejskie (Bartoszyce, Górowo Iławeckie).

Powiat znajduje się przy granicy polsko-rosyjskiej, co świadczy o jego peryferyjnym położeniu. Graniczy terytorialnie z czterema innymi powiatami: od wschodu z powiatem kętrzyńskim, od strony zachodniej z powiatem braniewskim, od południa z powiatem lidzbarskim i powiatem olsztyńskim, od północy natomiast jego zasięg wyznacza granica kraju z Obwodem Kaliningradzkim.

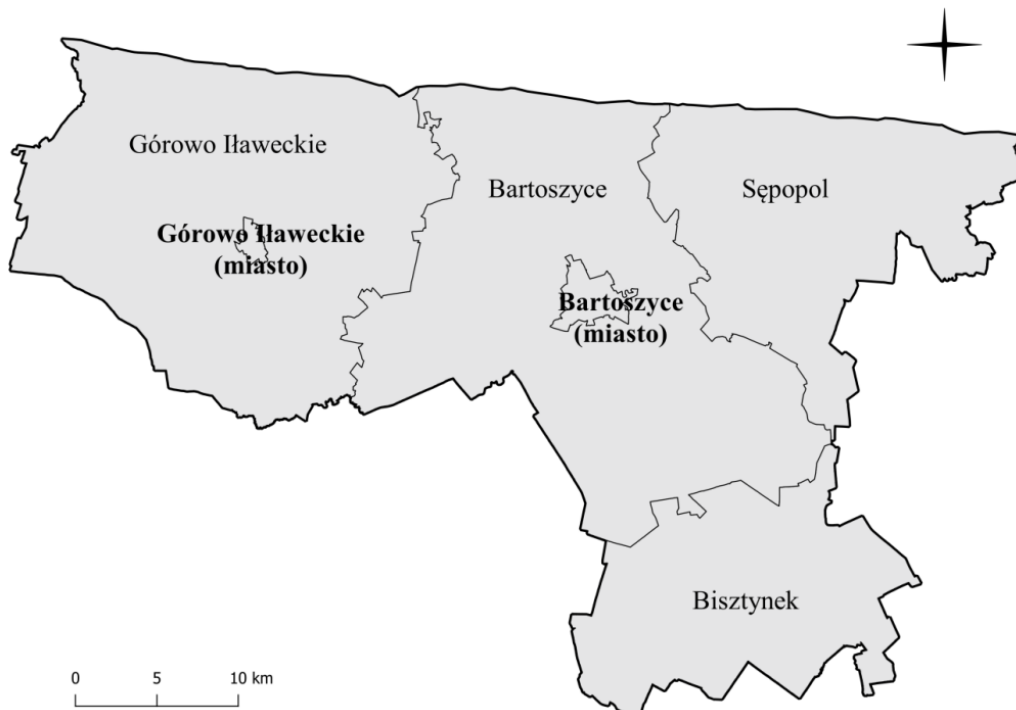
Rysunek 1. Położenie powiatu bartoszyckiego na tle województwa.

Źródło: Opracowanie własne.

Powiat bartoszycki zajmuje powierzchnię 1 306 km² – jest on siódmym co do wielkości powiatem województwa warmińsko-mazurskiego. Pod względem powierzchni największą gminą na jego terenie jest gmina wiejska Bartoszyce, stanowiąca około 33% obszaru Powiatu (427,2 km²), kolejną pod względem wielkości jest gmina wiejska Górowo Iławeckie zajmująca 32% powierzchni Powiatu. Pozostałe gminy zajmują 15-19% za wyjątkiem miast Bartoszyce i Górowo Iławeckie, które są najmniejszymi jednostkami w powiecie bartoszyckim, stanowiąc kolejno 0,85% oraz 0,25% jego powierzchni.

Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu bartoszyckiego.

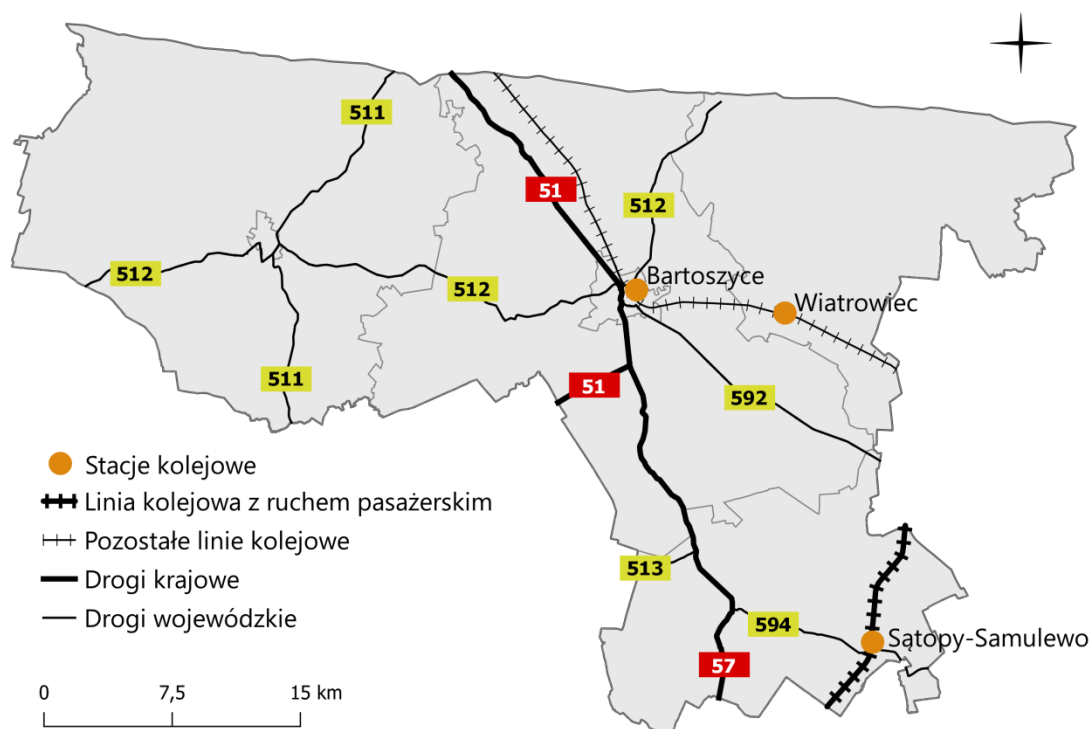
Źródło: Opracowanie własne.

Przez teren gminy przebiegają dwie linie komunikacyjne o znaczeniu krajowym – DK 51 o przebiegu Olsztyn – Olsztyn – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – granica polsko-rosyjska (przejście graniczne w Bezledach) oraz DK 57 (Szwary – Bartoszyce – Pułtusk), która łączy się z drogą nr 61 w okolicach Pułtuska, wiążąc obszar Powiatu z centralną częścią Polski. Całkowita długość dróg krajowych na terenie Powiatu wynosi 47,257 km. Ponadto sieć komunikacyjna uzupełniona jest o pięć dróg wojewódzkich o łącznej długości 109,857 km oraz o 55 ciągów dróg powiatowych

(całkowita długość: 445,142 km). Najbliższe lotniska międzynarodowe to Kaliningrad (64 km) i Gdańsk (177 km). Na terenie Powiatu istnieje niewielka liczba szlaków komunikacji kolejowej, są to:

- ⇒ Linia Korsze – Kętrzyn – Bartoszyce – granica państwa z Obwodem Kaliningradzkim. Trasa wykorzystywana obecnie jedynie w ruchu towarowym. Odcinek torów od Bartoszyc do granicy państwa został wyłączony z użytku przez zły stan techniczny,
- ⇒ Linia kolejowa Olsztyn – Ełk (stacja w Sątopych – Samulewie). Charakteryzuje się dużym natężeniem ruchu towarowego i osobowego. Zapewnia połączenia z Olsztynem i resztą kraju.

Rysunek 3. Główny układ komunikacyjny powiatu bartoszyckiego.

Źródło: Opracowanie własne.

3.2. Zasoby wodne

Powiat bartoszycki leży w zlewisku Zalewu Wiślanego. Przeważająca część Powiatu położona jest w obrębie dorzecza rzeki Pregoły (region wodny Łyny i Węgorapy), zachodnia część gminy Górowo Iławeckie leży w dorzeczu Pasłęki (region wodny Dolnej Wisły), natomiast północna część gmin Górowo Iławeckie i Bartoszyce w dorzeczu Świeżej (region wodny Świeżej). Zachodnie tereny Powiatu – Wzniesienia Górowskie – leżą na obszarze węzła hydrograficznego. Cieki w obrębie węzła charakteryzują się dużą nierównomiernością przepływu, zbliżoną do rzek górskich. Taki stan powoduje erozję gleb i może stanowić zagrożenie powodziowe. Sieć hydrograficzna w Powiecie jest dobrze rozwinięta. Główną rzeką, płynącą z południowo-zachodniej części Powiatu na północny wschód jest Łyna, będąca dopływem Pregoły. Łyna jest największą rzeką województwa warmińsko-mazurskiego i najdłuższą rzeką Powiatu. Przepływa przez gminy: miejską i wiejską Bartoszyce oraz Sępól. Dopływami Łyny są: Elma, Pisa Północna oraz Guber.

Na terenie Powiatu znajduje się kilkanaście jezior, które są położone głównie w północnej i zachodniej części gminy Górowo Iławeckie i środkowej części gminy Bartoszyce. Są to jeziora niewielkie i płytkie.

Rzeki, jeziora, zbiorniki wodne i inne elementy wód powierzchniowych przypisane są do wydzielonych części pod nazwą Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP). Najważniejsze JCWP na terenie powiatu bartoszyckiego zostały przedstawione w tabeli poniżej (tabela 5). Jedenaście spośród najważniejszych JCWP jest zagrożonych ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Główne presje to: presja komunalna, rolnictwo i presja przemysłowa. Stan większości JCWP na terenie powiatu bartoszyckiego jest dobry, jednak wciąż udział tych o stanie złym jest bardzo duży. Spowodowane jest to m.in. tym, że największe rzeki na obszarze Powiatu są w swoim końcowym biegu, a zatem niosą ze sobą część zanieczyszczeń z terenów położonych w wyższym biegu.

Tabela 5. Charakterystyka najważniejszych JCWP w powiecie bartoszyckim.

nazwa	kod JCWP	dorzecze	typ	ocena stanu	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Łyna od Symarny do Suszycy z Elmą do Powarszynki	PLRW700020584759	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Łyna od Suszycy do Pisy	PLRW700020584779	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Łyna od Pisy do granicy państwa	PLRW700020584911	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Guber od Rawy do ujścia	PLRW70002058489	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Sajna od starego koryta Sajny do ujścia	PLRW7000205848899	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Sajna od kanału Reszelskiego do starego koryta Sajny bez starego koryta Sajny z Rynem od odpływu z kol. Wysoka Dąbrowa	PLRW7000205848855	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Stare koryto Sajny	PLRW7000205848856	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Kanał Unikowo	PLRW7000175848852	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Łędlawek	PLRW7000175848858	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	zagrożona
Dopływ z Wojkowa	PLRW70001758488549	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona

nazwa	kod JCWP	dorzecze	typ	ocena stanu	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Ryn od źródeł do dopływu z kolonii Wysoka Dąbrowa z dopływem z kolonii Wysoka Dąbrowa	PLRW70001858488489	Pregoła	potok nizinny żwirowy	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Masun	PLRW700017584874	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Mamlak	PLRW700017584872	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Pisa od źródeł do Połapińskiej Strugi z Połapińską Strugą	PLRW7000185847849	Pregoła	potok nizinny żwirowy	zły	zagrożona
Pisa od Połapińskiej Strugi do ujścia	PLRW700020584789	Pregoła	rzeka nizinna żwirowa	zły	zagrożona
Bajdycka Młynówka	PLRW7000185847889	Pregoła	potok nizinny żwirowy	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Kos	PLRW700018584756	Pregoła	potok nizinny żwirowy	dobry	niezagrożona
Suszyca	PLRW700018584769	Pregoła	potok nizinny żwirowy	dobry	niezagrożona
Symsarna do wypływu z jeziora Symsar	PLRW7000255846939	Pregoła	ciek łączący jeziora	zły	niezagrożona
Borycka Struga	PLRW700017584792	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Wirwilcka Młynówka	PLRW7000175847729	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Małych Borek	PLRW700017584754	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona

nazwa	kod JCWP	dorzecze	typ	ocena stanu	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Dopływ z Worgielit	PLRW700017584752	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Elma od źródeł do Powarszynki	PLRW700017584748	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Dopływ spod Janikowa	PLRW7000175847492	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Szczurkowska Młynówka do granicy państwa	PLRW700017584921	Pregoła	potok nizinny piaszczysty	zły	zagrożona
Bezleda od źródeł do granicy państwa	PLRW30001757425	Świeża	potok nizinny piaszczysty	zły	zagrożona
Pasmar do granicy państwa	PLRW30001757461	Świeża	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Lubimaja do granicy państwa	PLRW300017574641	Świeża	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Stradyk do granicy państwa z jeziorem Głębockim	PLRW30001757445	Świeża	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Wałsza od źródeł do Katławki	PLRW20001756829	Wisła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona
Warna	PLRW20001756869	Wisła	potok nizinny piaszczysty	dobry	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Informatycznego Systemu Ochrony Kraju.

Powiat bartoszycki leży w granicach dwóch regionów hydrogeologicznych, tj. regionie Narwi, Pregoły i Niemna oraz regionie Dolnej Wisły (zlewnia rzek Elbląg i Pasłęka). Na całym terenie Powiatu występują poziomy wodonośne czwartorzędowe i trzeciorzędowe. Głębokość występowania warstw wodonośnych (od kilkunastu do ponad 170 m) i ich miąższość (kilka – kilkanaście metrów) jest zróżnicowana. Warstwy wodonośne są stosunkowo dobrze izolowane osadami o słabej przepuszczalności

i jakość wód wglębnych nie jest zagrożona. Powiat bartoszycki leży w granicach dwóch regionów jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), tj. w jednostce nr 19 – rzeki Pasłęki, oraz nr 20 – zlewni Łyny. Ogólna ocena stanu wód podziemnych na obszarze powiatu bartoszyckiego określana jest jako dobra (tabela 6).

Tabela 6. Charakterystyka JCWPd w powiecie bartoszyckim.

Jednolite części wód podziemnych	Powierzchnia [km ²]	Region Wodny RZGW	Główne zlewnie w obrębie JCWPd	Ogólna ocena stanu JCWPd	Cel środowiskowy		Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
					Stan chemiczny	Stan ilościowy	
PLGW200019	3917,4	Dolnej Wisły RZGW Gdańsk	Pasłęka, Bauda	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW700020	6089,3	Łyny, Węgorapy RZGW Warszawa	Banówka, Łyna	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Instytutu Geologicznego.

Niektóre z obszarów na terenie powiatu bartoszyckiego narażone są na powodzie oraz lokalne podtopienia. Zagrożenia dotyczą głównie terenów znajdujących się w gminach: Bartoszyce (miejska) oraz Sępól. Prognozowane zmiany klimatyczne mogą spowodować wzrost częstości i zasięgu występowania opadów o dużej intensywności, podtopień i powodzi. Zjawiska te powodują znaczne straty gospodarcze oraz niekorzystne zmiany w środowisku przyrodniczym.

Na obszarze powiatu bartoszyckiego widoczny jest duży udział budynków mieszkalnych podłączonych do wodociągów w budynkach mieszkalnych ogółem – w 2020 roku było to aż 95,3%. Ponadto wartości te utrzymują się na wyższym poziomie niż jest to w powiatach wchodzących w skład grupy porównawczej oraz w stosunku do całego województwa, gdzie w 2020 roku było to kolejno 91,0% i 89,7% budynków mieszkalnych. Najwyższym stopniem udziału budynków podłączonych do wodociągu, w porównaniu do skali Powiatu, wyróżnia się przede wszystkim miasto Górowo Iławeckie oraz gmina i miasto Bartoszyce, gdzie do instalacji wodociągowej podłączonych jest kolejno 100%, 99,9% oraz 97,2% budynków mieszkalnych. W pozostałych gminach współczynnik utrzymuje się w granicach 89,0-93,0%.

Na zdecydowanie niższym poziomie kształtuje się odsetek budynków podłączonych do kanalizacji. Na przestrzeni analizowanego okresu widoczny jest jego niewielki wzrost z 49,1% do 49,3%. Wartości przypisane dla województwa warmińsko-mazurskiego utrzymują się na nieco wyższym poziomie. W 2020 roku było 54,5% budynków mieszkalnych podłączonych do kanalizacji w stosunku do ogółu budynków mieszkalnych. Wśród gmin powiatu bartoszyckiego najmniejszą ilością budynków podłączonych do danej instalacji odznaczała się gmina Górowo Iławeckie, gdzie wartość ta na przestrzeni lat oscylowała w okolicach 19%. Jednostkami pozytywnie wyróżniającymi się w danym aspekcie w 2020 roku były gminy miejskie Bartoszyce (99,8%) oraz Górowo Iławeckie (89,8%).

3.3. Rzeźba terenu i gleby

Obszar powiatu bartoszyckiego obejmuje faliste i pagórkowate wysoczyzny morenowe, z dobrze rozwiniętym systemem dolin. W bardzo małej ilości występują także formy lodowcowe (moreny czołowe). Na terenie miasta Bartoszyce rzeźba terenu jest raczej płaska, natomiast dookoła Bartoszyca dominują tereny pagórkowate z licznymi oczkami wodnymi w miejscowych obniżeniach terenu. Wyraźnie zaznaczona w terenie jest głęboko wcięta dolina Łyny.

Skałami glebotwórczymi terenu powiatu bartoszyckiego są osady czwartorzędowe. Ich miąższość przekracza miejscami 200 m. Główną rolę odgrywają osady zlodowacenia bałtyckiego (stadium pomorskie). Obszar Powiatu pokrywa materiał lodowcowy i wodnolodowcowy, głównie gliny i piaski, a także osady holocenijskie oraz torfy. Miejscami zalegają iły czerwone pochodzenia polodowcowego, na których wytworzyły się urodzajne gleby brunatne.

Dominującym typem gleb są gleby brunatne właściwe i gleby kwaśne morfologicznie. Obszary dolin rzecznych zajmują mady. Dodatkowo na niewielkim obszarze spotykane są również gleby hydrogeniczne oraz bielcowe.

3.4. Zasoby złóż kopalin

Teren powiatu bartoszyckiego nie jest zasobny w surowce naturalne, w jego granicach znajdują się złoża kredy jeziornej, piasków i żwirów, surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz torfów. Załedwie 5 złóż jest obecnie eksploatowanych, w tym: Bisztynek Kolonia, Parkoszewo I, Prosimy, Warszkajty II oraz Wozławki. Charakterystyka poszczególnych złóż została przedstawiona w tabeli poniżej.

Skróty literowe dotyczące stanu zagospodarowania zasobów w wykazach złóż oznaczają:

- ⇒ E – złożo eksploatowane,
- ⇒ P – złożo o zasobach rozpoznanych wstępnie,
- ⇒ R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo,
- ⇒ Z – złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane.

Tabela 7. Charakterystyka złóż kopalin na obszarze powiatu bartoszyckiego.

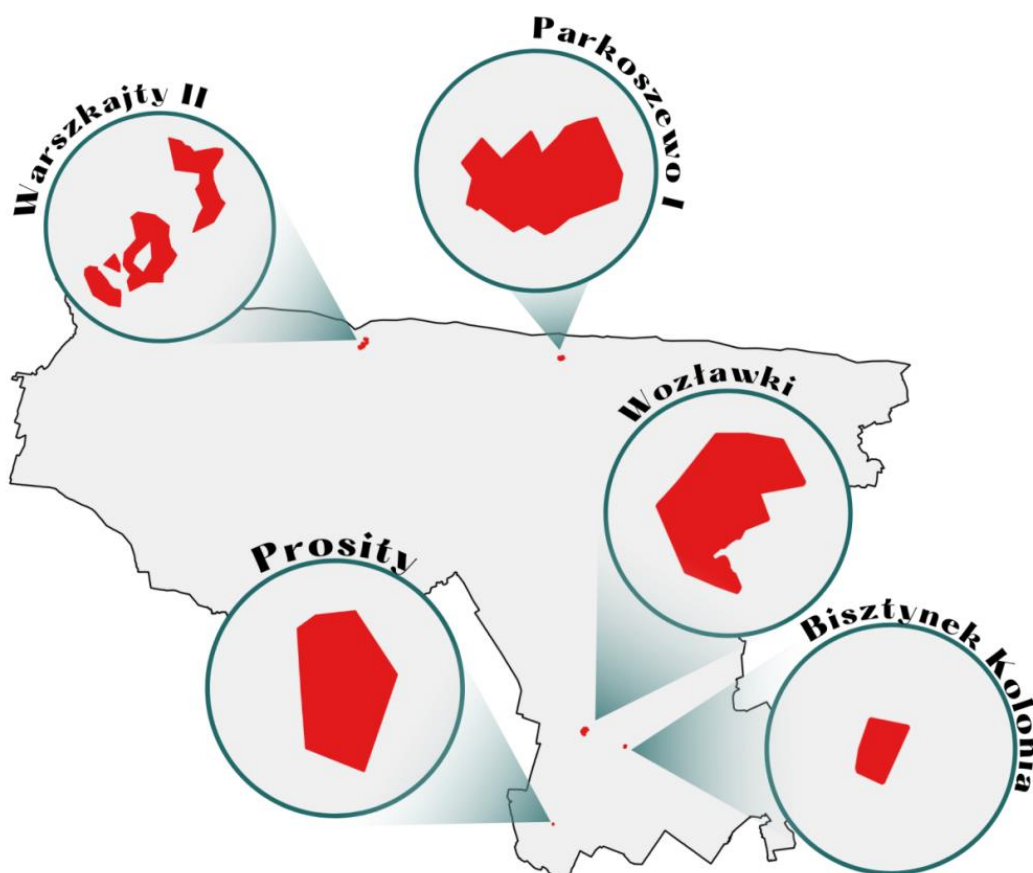
Nazwa złoża	Kopalina	Stan zagosp. złoża	Zasoby [tys. t]		Wydobycie [tys. t]
			Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
Judyty	Kreda jeziorna	P	974	-	-
Szczurkowo		Z	211	-	-
Bisztynek	Piaski i żwiry	Z	120	-	-
Bisztynek Kolonia		E	96	-	34
Parkoszewo I		E	2 033	2 033	69
Prosimy		E	30	-	1
Warszkajty		Z	275	-	-
Warszkajty II		E	1 721	1 664	35
Warszkajty III		R	464	-	-

Wojciechy		R	375	-	-
Wozławki		E	585	952	70
Sągnity	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	Z	275	-	-
Sągnity II		P	882	-	-
Wojciechy - B	Torfy	P	754,4	-	-

Źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2021 r.

Poszczególne, wciąż eksploatowane złoża zlokalizowane są głównie na obrzeżach Powiatu w gminach wiejskich Bartoszyce i Górowo Iławeckie oraz w gminie miejsko-wiejskiej Bisztynek, gdzie znajdują się 3 spośród 5 analizowanych złóż. Wydobywaniu podlegają jedynie piaski i żwiry, a łączne zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 4 465 tys. t.

Rysunek 4. Rozmieszczenie złóż eksploatowanych na obszarze powiatu bartoszyckiego.

Źródło: Opracowanie własne.

3.5. Jakość powietrza

Zanieczyszczenie powietrza jest główną przyczyną globalnych skażeń, szkodzi zdrowiu człowieka i środowisku. Województwo warmińsko-mazurskie należy do najmniej zanieczyszczonych województw w kraju. Podstawowym źródłem zanieczyszczenia w powiecie bartoszyckim jest emisja powierzchniowa pochodząca z sektora komunalnego oraz emisja punktowa. Zanieczyszczenia szczególnie szkodliwe dla zdrowia ludzi, takie jak pył zawieszony PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)piren, powstają na obszarze powiatu bartoszyckiego głównie w procesach spalania paliw stałych (węgiel kamienny oraz drewno) oraz – w mniejszym stopniu – paliw płynnych (ropa naftowa i jej pochodne). Należy przy tym pamiętać, że zanieczyszczenie powietrza na terenie powiatu bartoszyckiego zależy również od transgranicznego transportu zanieczyszczeń.

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie powiatu bartoszyckiego jest oceniana przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska na podstawie raportów pn. *Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim*. Powiat bartoszycki wchodzi w skład strefy obejmującej całe województwo warmińsko-mazurskie (z wyłączeniem miast Olsztyna i Elbląga). Po przeprowadzeniu pomiarów, strefa zaliczana jest do jednej z dwóch klas:

- A – stężenia zanieczyszczeń nie przekraczają poziomu dopuszczalnego,
- C – stężenia zanieczyszczeń są powyżej poziomu dopuszczalnego.

Na podstawie badań przeprowadzonych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w 2021 roku zauważa się, że w powiecie bartoszyckim występuje relatywnie dobra jakość powietrza. Strefa warmińsko-mazurska zaliczona została do klasy A, za wyjątkiem badania stężenia benzo(a)pirenu, które zakwalifikowało ją do klasy C.

Ze względu na kryteria dla ochrony roślin, w 2021 roku strefę warmińsko-mazurską zaliczono do klasy A pod względem wszystkich substancji podlegających klasyfikacji (SO_2 , NO_x oraz O_3).

Głównym celem w zakresie ograniczenia zanieczyszczenia powietrza jest osiągnięcie poziomów dopuszczalnych dla bezno(a)pirenu poprzez realizowanie działań naprawczych wskazanych w obowiązującym Programie ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej:

- ⇒ Obniżenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w gminach miejskich i w gminach miejsko-wiejskich w obrębie miast strefy warmińsko-mazurskiej,
- ⇒ Inwentaryzacja źródeł niskiej emisji – ogrzewania lokali mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej w gminach strefy warmińsko-mazurskiej,
- ⇒ Edukacja ekologiczna.

3.6. Zasoby przyrodnicze

Powiat bartoszycki wyróżnia się dużą różnorodnością obszarów cennych przyrodniczo. Jednym z najważniejszych walorów krajobrazowych na jego terenie są zbiorniki wodne – znajduje się tu kilkanaście jezior, które są położone głównie w północnej i zachodniej części gminy Górowo Iławeckie i środkowej części gminy Bartoszyce. Są to jeziora niewielkie i płytkie, bez większego znaczenia dla rekreacji i gospodarki rybackiej, pełniąc tym samym jedynie funkcje krajobrazowe. Najważniejszym systemem wodnym na terenie Powiatu jest rezerwat przyrody „Polder Sątopy-Samulewo” w gminie Bisztynek o powierzchni 333,3 ha.

Duże kompleksy leśne, stanowiące około 1/4 powierzchni powiatu bartoszyckiego, skupione są przede wszystkim w północnej części gminy Górowo Iławeckie (1 536,12 ha). Wskaźnik ten jest znacznie niższy niż w przypadku całego

województwa warmińsko-mazurskiego, gdzie lasy pokrywają około 1/3 jego powierzchni. Mniejsze kompleksy są porozrzucane po całym terenie Powiatu. Największym stopniem pokrycia gruntami leśnymi odznaczają się gminy: Górowo Iławeckie – gmina wiejska (40,4%), Sępól (19,6%) oraz Bartoszyce – gmina wiejska (19,6%). Pozostałe gminy charakteryzują się niewielkim udziałem obszarów leśnych w całkowitej powierzchni: Bisztynek (11,2%), Górowo Iławeckie – miasto (6,9%) oraz Bartoszyce – miasto (5,0%).

Największe bogactwo roślin w powiecie bartoszyckim występuje na obszarach podmokłych, mało dostępnych i leśnych – a więc tych, które nie zostały silnie przekształcone przez działalność człowieka. Sieć wodna Powiatu jest bardzo bogata, co wpływa na ogromną obfitość gatunków występującej w niej roślinności.

3.7. Formy ochrony przyrody

Udział powierzchni prawnie chronionych w powierzchni ogółem w powiecie bartoszyckim wynosi 18,9%. Formy ochrony przyrody występujące na obszarze powiatu bartoszyckiego zostały przedstawione w poniższej tabeli (tabela 9) oraz na rysunku nr 4. Numery obiektów rozmieszczonych na mapie odpowiadają formom ochrony wymienionym w tabeli.

Tabela 8. Formy ochrony przyrody w powiecie bartoszyckim.

Lp.	Nazwa	Forma ochrony przyrody	Położenie	Cel ochrony
1.	Jezioro Martwe	Rezerwat przyrody	Gmina Górowo Iławeckie	Zachowanie stanowiska maliny moroszki (relikt glacialny)
2.	Polder Sątopy-Samulewo	Rezerwat przyrody/ użytki ekologiczne	Gmina Bisztynek	Ochrona ptactwa wodno-błotnego
3.	OChK Doliny Elmy	Obszar chronionego krajobrazu	Gminy Górowo Iławeckie i Bartoszyce	Ochrona krajobrazu doliny rzeki Elmy
4.	OChK Rzeki Wąlszy	Obszar chronionego krajobrazu	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona krajobrazu doliny rzeki Wąlszy
5.	OChK Wzniesień Górowskich	Obszar chronionego krajobrazu	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona krajobrazu młodoglacialnego

6.	OChK Doliny Dolnej Łyny	Obszar chronionego krajobrazu	Miasto Bartoszyce, gmina Bartoszyce i Sępól	Ochrona krajobrazu doliny rzeki Łyny
7.	OChK Dolina Rzeki Guber	Obszar chronionego krajobrazu	Gminy Bisztynek i Sępól	Ochrona krajobrazu doliny rzeki Guber
8.	Rosiczka k. Węgoryt	Użytki ekologiczne	Gmina Bartoszyce	Ochrona torfowiska z rzadkimi gatunkami roślin torfowiskowych
9.	Rosiczka k. Żydowa	Użytki ekologiczne	Gmina Bartoszyce	Ochrona torfowiska z rzadkimi gatunkami roślin torfowiskowych
10.	Torfowisko źródłiskowe Sokolica	Użytki ekologiczne	Gmina Bartoszyce	Ochrona torfowiska unikatowego w skali kraju
11.	Torfowisko źródłiskowe Spurgle	Użytki ekologiczne	Gmina Bartoszyce	Ochrona torfowiska unikatowego w skali kraju
12.	Malina Moroszka	Użytki ekologiczne	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona stanowiska maliny moroszeki
13.	Moroszka na Toprznach	Użytki ekologiczne	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona stanowiska maliny moroszeki
14.	Grądzik	Użytki ekologiczne	Gmina Górowo Iławeckie	Ochrona bazy pokarmowej bociana białego
15.	OSO Ostoja Warmińska	Natura 2000	Gmina Górowo Iławeckie, miasto Górowo Iławeckie, gmina Bartoszyce i gmina Sępól	Ochrona, przede wszystkim, bociana białego
16.	SOO Torfowiska źródłiskowe k. Łabędnika	Natura 2000	Gmina Bartoszyce i Sępól	Ochrona 2 typów siedlisk (źródłiskowe lasy olszowe, źródła z utworami tufowymi)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Geoserwis GDOŚ.

Na terenie powiatu bartoszyckiego występują dwa rezerваты przyrody:

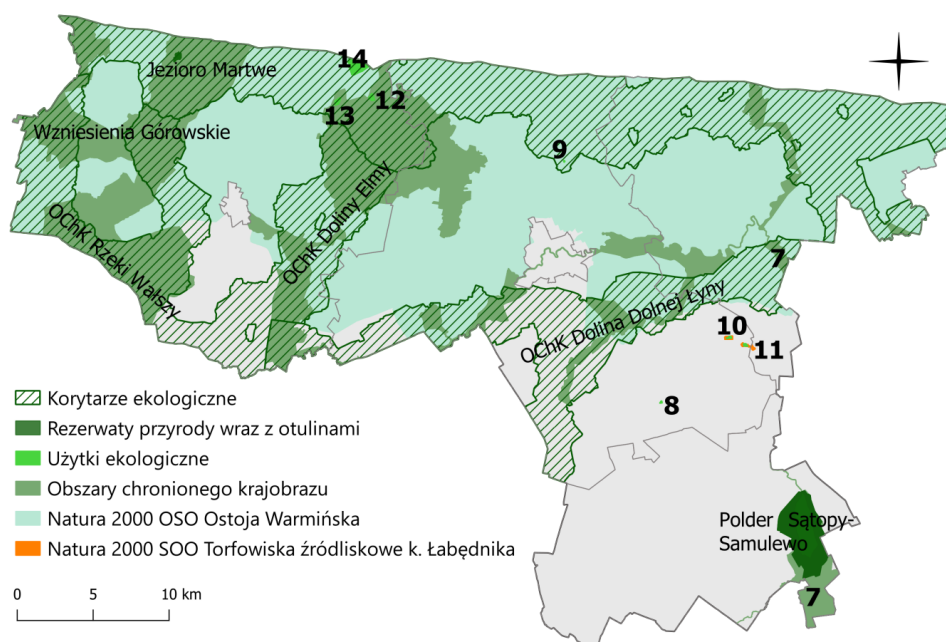
- ⇒ Rezerwat przyrody „Jezioro Martwe” w gminie Górowo Iławeckie o powierzchni 17,3 ha, ustanowiony w 1970 roku dla ochrony stanowiska maliny moroszeki (rzadkiego reliktu glacialnego) – jest to więc rezerwat florystyczny,
- ⇒ Rezerwat przyrody „Polder Sątopy-Samulewo” w gminie Bisztynek, o powierzchni 333,3 ha (rezerwat otacza otulina o pow. 793,0 ha), ustanowiony w 2009 roku dla zachowania rozlewiska stanowiącego lęgownisko licznych gatunków ptaków wodno-błotnych oraz miejsce koncentracji ptaków w czasie jesiennych i wiosennych migracji – rezerwat faunistyczny.

Obszary Chronionego Krajobrazu (OChK) wytyczono przede wszystkim w dolinach głównych cieków wodnych Powiatu. Na terenie Powiatu występuje również 8 użytków ekologicznych, które znajdują się głównie na terenie gminy Górowo Iławeckie (110,85 ha) oraz Bartoszyce (8,29 ha). Użytki znajdujące się na terenie gminy Górowo Iławeckie należą do typu florystycznych, natomiast te na obszarze gminy Bartoszyce to tereny torfowiskowe.

Na obszarze powiatu bartoszyckiego znajdują się dwa obszary chronione w ramach sieci Natura 2000:

- ⇒ Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Warmińska” (OSO) – ustanowiona przede wszystkim dla ochrony jednego gatunku – bociana białego, który osiąga tu największą liczebność i największe zagęszczenie w kraju. Jest to jednak ważna ostoja również dla innych gatunków ptaków – występują tu aż 93 gatunki ptaków, w ich skład wchodzi m.in. 15 gatunków zaklasyfikowanych do Polskiej czerwonej księgi zwierząt. Ostoja Warmińska rozciąga się na obszarze gmin: Górowo Iławeckie, Bartoszyce, Sępólno oraz na obszarze miasta Górowo Iławeckie.
- ⇒ Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Torfowiska źródłiskowe koło Łabędnika” (SOO) – obszar ten jest położony na Równinie Sępoleńskiej. W jego skład wchodzi dwa osobne torfowiska źródłiskowe otoczone użytkami zielonymi. Rozciągają się na obszarze gmin: Bartoszyce i Sępólno.

Rysunek 5. Formy ochrony przyrody w powiecie bartoszyckim.

Źródło: Opracowanie własne.

Z pozostałych form ochrony przyrody na terenie powiatu bartoszyckiego znajdują się 144 pomniki przyrody (ożywionej i nieożywionej). Ochroną objęto przede wszystkim wiekowe okazy dębów i buków. Najwięcej pomników przyrody znajduje się w gminie Górowo Iławeckie (65), a najmniej w mieście Bartoszyce (1).

3.8. Zabytki

Położenie na terenach, które na przestrzeni wieków przynależały do różnych narodowości wpłynęło na wielokulturowość Powiatu. Obszar powiatu bartoszyckiego charakteryzuje się znacznymi walorami architektonicznymi i urbanistycznymi. Prowadzony przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Rejestr Zabytków Nieruchomych dla województwa warmińsko-mazurskiego uwzględnia 222 obiekty zabytkowe (w tym zespoły wieloobektowe). Większość z nich stanowią budynki mieszkalne. W zestawieniu znalazło się także 45 budynków sakralnych, wśród których znajduje się Kościół św. Jana Ewangelisty i Matki Boskiej Częstochowskiej w Bartoszycach. Do najbardziej charakterystycznych obiektów na obszarze Powiatu należą:

⇒ Stare Miasto Bartoszyce z XIV wieku o bardzo dobrze zachowanym układzie urbanistycznym,

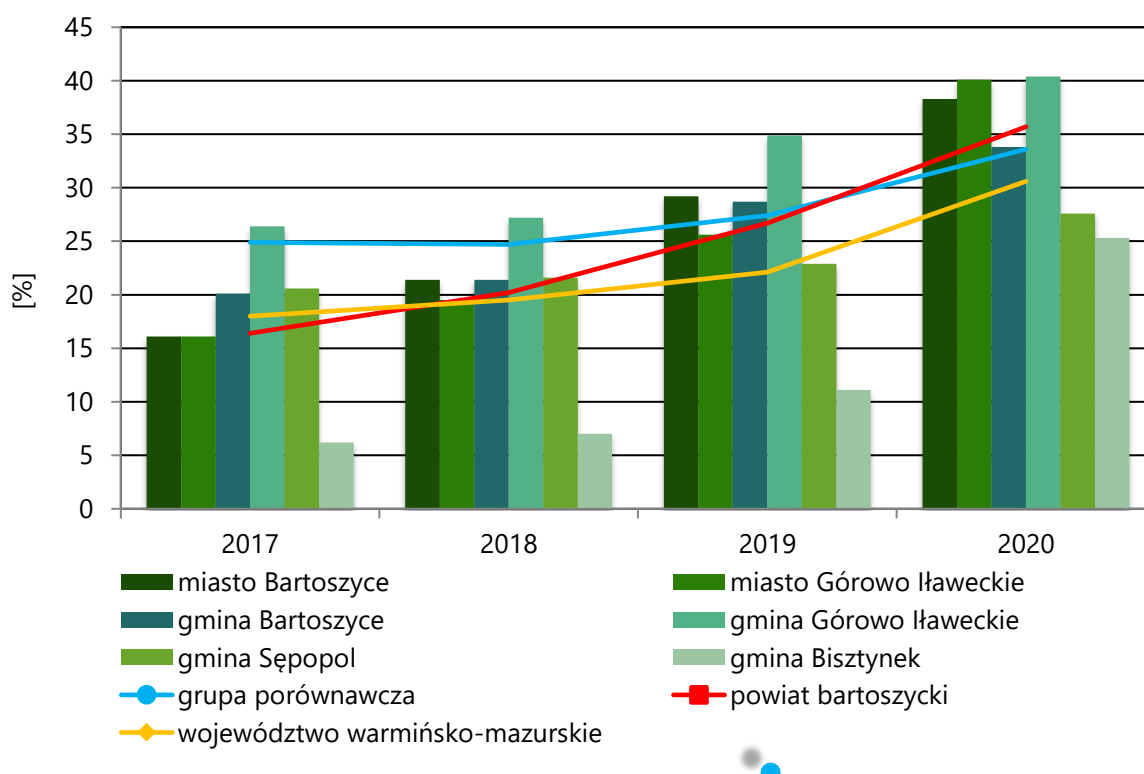
- ⇒ Gotycki kościół św. Jana Ewangelisty i Matki Boskiej Częstochowskiej, który powstawał etapami na przełomie XIV i XV wieku,
- ⇒ Kościół św. Brunona wybudowany w latach 1882-1883, który był pierwszą świątynią katolicką w Bartoszychach,
- ⇒ Niemiecki cmentarz wojenny z I wojny światowej z 1914 roku,
- ⇒ Gotycka Brama Lidzbarska z początku XV wieku,
- ⇒ Spichlerze zbożowe nad Łyną z XVII i XIX wieku,
- ⇒ Kamienne baby czyli posągi należące do najstarszych zachowanych rzeźb w Polsce, przypuszcza się, że mogą pochodzić z pierwszego tysiąclecia naszej ery,
- ⇒ Stadnina koni w Liskach (gmina Sępole) – Powstała w 1947 roku i była największą w powojennej Polsce,
- ⇒ Diabelski kamień (gmina Bisztynek) – największy głaz narzutowy na Warmii i Mazurach o obwodzie 28 m i wysokości 3 m,
- ⇒ Ratusz gotycko-eklektyczny w Górowie Ławeckim, pochodzący z XV wieku,
- ⇒ Kościół farny pw. św. Macieja Apostoła i Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa w Bisztynku,
- ⇒ Zespół pałacowy w Galinach niedaleko Bartoszy, wybudowany w stylu renesansowym.

3.9. Gospodarka odpadami

Dzięki selektywnej zbiórce odpadów możliwe jest szybsze i efektywniejsze odzyskiwanie surowców w procesie recyklingu oraz ograniczenie ilości odpadów zalegających na składowiskach. Możliwe jest również ograniczenie wydatków w ramach zużycia energii i nakładów finansowych. Na poziom segregacji odpadów znacząco wpływa także świadomość ekologiczna mieszkańców oraz akcje promocyjne dotyczące odpowiedniej selektywnej zbiórki odpadów, organizowane na obszarze Powiatu.

Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost ilości odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów zebranych w skali Powiatu, z 16,4% w 2017 roku do 35,7% w 2020 roku. Gminami o największym udziale odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2020 roku są: gmina Górowo Iławeckie (40,4%), miasto Górowo Iławeckie (40,1%) oraz miasto Bartoszyce (38,3%). Z kolei największy postęp w tym zakresie odnotowano w gminie Bisztynek, gdzie w analizowanym okresie czasu udział odpadów zebranych selektywnie zwiększył się ponad czterokrotnie. Wielkość współczynnika w całym województwie warmińsko-mazurskim stopniowo wzrasta, jednak tempo przyrostu jest mniejsze niż w powiecie bartoszyckim.

Wykres. 1. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS.

3.10. Klimat akustyczny

Hałasem nazywane są wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Ocena stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonywana jest

w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Stan akustyczny środowiska warunkują różne czynniki, m.in. uwarunkowania wynikające z położenia Powiatu, jego wielkości, ilości osób zamieszkujących dany obszar, poziom uprzemysłowienia, a także sieć drogowa.

Głównym źródłem hałasu są pojazdy poruszające się po drogach. Im wyższej klasy droga, tym większy hałas. Przez powiat bartoszycki przebiegają dwa szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym oraz pięć dróg wojewódzkich. Najbardziej na uciążliwość tego problemu narażeni są mieszkańcy zamieszkujący budynki bezpośrednio przy szlakach komunikacyjnych. W ostatnich latach obserwuje się wzrost liczby osób posiadających samochód, co wiąże się ze wzmożonym ruchem na drogach. Największe natężenie ruchu w powiecie bartoszyckim ma miejsce na drodze krajowej w kierunku przejścia granicznego w Bezledach. Największą uciążliwość akustyczną stanowi tranzyt ciężarowy na trasach komunikacyjnych w obrębie miast i w pobliżu zabudowań mieszkalnych.

Centralne Laboratorium Badawcze w Olsztynie w 2020 roku dokonało pomiaru i oceny hałasu komunikacyjnego w województwie warmińsko-mazurskim w 15 punktach zlokalizowanych w następujących miejscowościach: Dźwierzuty, Giżycko oraz Górowo Iławeckie. Badania wykonano zgodnie z zapisami Programu Państwowego Monitoringu Środowiska w województwie warmińsko-mazurskim na lata 2016-2020. Obserwacją objęto odcinki dróg najbardziej obciążone ruchem samochodowym w obszarach zabudowy wielorodzinnej i mieszkaniowej. Ocenę klimatu akustycznego przeprowadzono na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych za pomocą wskaźników długookresowych L_{DWN} i L_N (rocznych) oraz krótkookresowych L_{AeqD} i L_{AeqN} (dobowych).

Długookresowy poziom hałasu na terenie Powiatu badano przy ul. Krasickiego, zlokalizowanej w centrum Górowa Iławeckiego. Określona na podstawie pomiarów wartość wskaźnika L_{DWN} wynosiła 57,6 dB, z kolei wartość L_N wyznaczoną dla

wszystkich pór nocnych oszacowano na 47,1 dB. Przeprowadzone badanie nie wykazało przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu na analizowanym obszarze.

Tabela 9. Długookresowe średnie poziomy dźwięku A w 2020 roku.

Lokalizacja punktu	Długookresowy średni poziom dźwięku [dB]		Wartość dopuszczalna [dB]		Przekroczenie poziomu dopuszczalnego [dB]	
	L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N
Górowo Iławeckie ul. Krasickiego	57,6	47,1	68	59	-	-

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku.

Poziomy krótkookresowe dźwięku mierzone w pozostałych punktach w centrum miejscowości również nie przekraczały ustalonych norm dla pory dziennej i nocnej (tabela 11). Zmierzone wartości dla pory dziennej zamykały się w przedziale 55,6-57,3 dB. W porze nocnej wartości wynosiły od 44,0 dB do 47,0 dB.

Tabela 10. Krótkookresowe poziomy hałasu komunikacyjnego w 2020 roku.

Lokalizacja punktu	Równoważny poziom dźwięku [dB]		Wartość dopuszczalna [dB]		Przekroczenie poziomu dopuszczalnego [dB]	
	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}	L _{AeqD}	L _{AeqN}
Górowo Iławeckie ul. Wyszyńskiego	56,7	44,0	65,0	56,0	-	-
Górowo Iławeckie ul. 1 Maja	55,6	44,2	65,0	56,0	-	-
Górowo Iławeckie ul. Sikorskiego	56,8	47,0	65,0	56,0	-	-
Górowo Iławeckie ul. Armii Krajowej	57,3	46,9	65,0	56,0	-	-

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku.

Pomiary okresowe hałasu na drogach krajowych w całym kraju wykonywane są co pięć lat – obowiązek ten wynika z art. 175 ustawy Prawo ochrony środowiska. Wyniki przekazywane są właściwym organom ochrony środowiska, a następnie na ich podstawie wykonywane są mapy akustyczne.

Hałas przemysłowy związany jest z działalnością przedsiębiorstw, zakładów oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą głównie na skutek chwilowego hałasu powodowanego przez pracę maszyn i urządzeń oraz poprzez zwiększenie natężenia ruchu samochodowego. Ich oddziaływanie nie powinno oddziaływać poza obszar działalności, do którego właściciel ma tytuł prawny.

W 2021 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie skontrolował 71 przedsiębiorstw emitujących hałas do środowiska. W wyniku przeprowadzonych pomiarów w 15 podmiotach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku – 11% emitowało ponadnormatywny hałas w ciągu dnia, natomiast 1% zarówno w porze dnia, jak i nocy. W granicach Powiatu wskazano jeden obiekt, dla którego stwierdzono przekroczenie norm emisji hałasu – BRW Comfort sp. z o. o. w Bartoszycach. Wielkość przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku w porze dziennej wynosiła 1,5 dB, w porze nocnej nie stwierdzono przekroczeń.

Do działań naprawczych mających na celu poprawę stanu klimatu akustycznego, zalicza się m.in. właściwe planowanie przestrzenne i gospodarka przestrzenna z uwzględnieniem problemów akustycznych, odpowiednią politykę transportową (tj. ograniczenia prędkości dopuszczalnej pojazdów, nowe „ciche” nawierzchnie bitumiczne lub np. budowę ekranów akustycznych), edukację ekologiczną, nasadzenia zieleni izolacyjnej oraz zastosowanie rozwiązań technicznych gwarantujących odpowiednie warunki akustyczne wewnątrz budynków.

3.11. Pole elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne to emisja zaburzenia elektromagnetycznego wywołanego przez przepływ prądu elektrycznego lub zmianę ładunków w źródle. Zgodnie z ustawą o ochronie środowiska pola elektromagnetyczne to pola elektryczne, magnetyczne i elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Na podstawie ww. ustawy, ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zagwarantowaniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej stanu poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach. W przypadku, gdy wartości pól elektromagnetycznych są powyżej poziomów dopuszczalnych, należy je zmniejszyć do poziomu dozwolonego.

W celu oceny i obserwacji pola elektromagnetycznego wprowadzono monitoring PEM, dzięki któremu możliwe jest śledzenie poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania określa się dla każdego województwa w zakresie Państwowego Monitoringu Środowiska. Punkty pomiarowe w zakresie stałej sieci monitoringu wyznacza się w każdym mieście w dwuletnim cyklu pomiarowym (liczba punktów zależna jest od liczby mieszkańców), z kolei w ramach monitoringu badawczego ustanawia się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej na obszarze województwa w czteroletnim cyklu pomiarowym.

W województwie warmińsko-mazurskim w ramach stałej sieci monitoringu przeprowadzono badania w 35 punktach pomiarowych, natomiast w ramach monitoringu badawczego pomiar prowadzono w 17 punktach. Na obszarze Powiatu zlokalizowane są cztery punkty stałego systemu monitoringu w miejscowościach: Bartoszyce, Górowo Iławeckie, Sępólno oraz Bisztynek. Na podstawie przeprowadzonych pomiarów stwierdzono, iż na obszarze województwa w 5 z 35

lokalizacji zmierzona wartość wskaźnika WMe^1 była wyższa od dolnego progu oznaczalności sondy (tj. 0,8 V/m), ale nie większa niż 0,1 WMe, co oznacza, iż na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego nie odnotowano przekroczenia wartości dopuszczalnych promieniowania elektromagnetycznego.

W środowisku występują także naturalne źródła pola elektromagnetycznego. Wśród nich są zjawiska naturalne takie jak promieniowanie słoneczne, pole geomagnetyczne Ziemi, zjawiska atmosferyczne, promieniowanie kosmiczne oraz pierwiastki promieniotwórcze.

W województwie warmińsko-mazurskim głównymi źródłami PEM są stacje bazowe telefonii komórkowej, napowietrzne linie energetyczne o napięciu powyżej 110 kV, stacje energetyczne oraz radiowo-telewizyjne centra nadawcze i przekaźnikowe.

W celu poprawy stopnia ochrony przed polami elektromagnetycznymi konieczne są działania polegające na właściwej lokalizacji obiektów emitujących te pola, a przede wszystkim uwzględnienie ich lokalizacji w MPZP.

3.12. Awarie przemysłowe

Zgodnie z art. 271b ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1973), organem właściwym do realizacji zadań ministra właściwego do spraw klimatu w sprawie przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczenia wód granicznych jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1070), do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie poważnych awarii należy:

¹ Wyznaczany jest on na podstawie wartości maksymalnej chwilowej zmierzonej w danym punkcie pomiarowym i oznacza wartość wskaźnikową poziomu emisji pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności dla składowej elektrycznej. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, poziomy PEM w środowisku uznaje się za dopuszczalne, jeśli wartość wskaźnika WMe nie przekracza 1.

- ⇒ kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii,
- ⇒ badanie przyczyn powstawania oraz sposobów likwidacji skutków poważnych awarii dla środowiska,
- ⇒ prowadzenie rejestru zakładów, których działalność może być przyczyną wystąpienia poważnej awarii, w tym zakładów o zwiększonym ryzyku i zakładów o dużym ryzyku,
- ⇒ współdziałanie w zwalczaniu poważnej awarii z organami właściwymi do jej zwalczania oraz sprawowanie nadzoru nad usuwaniem skutków tej awarii.

Zgodnie z wykazem zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej wg. stanu na 31.12.2021 r., na obszarze powiatu bartoszyckiego nie zlokalizowano takiego obiektu.

4. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

W szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody

Ochrona środowiska ma na celu eliminowanie negatywnych skutków działalności człowieka na biosferę, szczególnie w zakresie zapobieganiu zanieczyszczeniom powietrza, wód, gleb oraz zagwarantowania odpowiednich warunków bytowych zarówno dla zwierząt, jak i roślin. Wśród głównych problemów i zagrożeń dla środowiska występujących na obszarze powiatu bartoszyckiego wyróżnia się:

Tabela 11. Istniejące problemy ochrony środowiska w powiecie bartoszyckim.

Obszar	Problemy i zagrożenia
Zasoby wodne	• Zła jakość wód powierzchniowych • Występowanie obszarów zagrożonych podtopieniami
Jakość powietrza	• Przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla benzo(a)pirenu
Hałas	• Wysokie natężenie ruchu przy głównych szlakach komunikacyjnych • Obecność przedsiębiorstwa emitującego hałas do środowiska

Źródło: Opracowanie własne.

Wskazane obszary problemowe wymagają podjęcia działań zmierzających do zahamowania ich postępowania. Biorąc pod uwagę powyższe, w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 zaplanowano zorganizowanie systemu regulującego stosunki wodne oraz zabezpieczającego przed powodzią, w tym na rzece Łynie, co pozwoli m. in. na ograniczenie ryzyka wystąpienia negatywnych skutków wezbrań. To zaś w znaczącym stopniu przyczyni się do ochrony gleb i poprawy warunków życia mieszkańców Powiatu.

Kolejnym problemem w Powiecie jest przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu, będących głównymi składnikami smogu. Pył zawieszony to produkt niepełnego spalania paliw. Głównymi źródłami

pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu w powietrzu są domowe piece i kotłownie opalane węglem, jak i również transport samochodowy. Niezbędne w procesie obniżania emisji jest kontynuowanie działań związanych z upowszechnianiem odnawialnych źródeł energii, co zostało uwzględnione w Strategii.

Wspomniany wcześniej transport samochodowy oddziałuje również na klimat akustyczny na obszarze powiatu bartoszyckiego. Jako, iż istniejący system komunikacji publicznej nie zaspokaja potrzeb lokalnej społeczności, mieszkańcy Powiatu przemieszczają się z wykorzystaniem prywatnych środków transportu. To z kolei prowadzi do zwiększenia się liczby samochodów na złej jakościowo nawierzchni, a tym samym do zwiększenia poziomu hałasu. Redukcja hałasu jest możliwa dzięki planowanej rozbudowie i modernizacji sieci drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 mają charakter bardzo ogólny i nie definiują konkretnych inwestycji, w związku z czym na tym etapie nie ma możliwości oszacowania czy będą one realizowane bezpośrednio na obszarach podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody. Planowane są natomiast następujące działania o charakterze proekologicznym:

- ⇒ Wsparcie i promocja rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- ⇒ Edukacja na temat ekologii w placówkach oświatowych,
- ⇒ Organizowanie festynów oraz spotkań rodzinnych dotyczących ekologii,
- ⇒ Promowanie rozwoju zielonej infrastruktury,
- ⇒ Ochrona obszarów cennych przyrodniczo,
- ⇒ Wdrażanie nowoczesnych materiałów oraz energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków,
- ⇒ Budowa i modernizacja dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- ⇒ Tworzenie zintegrowanej oraz bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej rozwijającej system transportowy.

5. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Głównym celem Strategii jest zapewnienie mieszkańcom powiatu bartoszyckiego wysokiej jakości życia, przy wykorzystaniu potencjału endogenicznego. Dokument zakłada realizację trzech celów strategicznych, dzięki którym możliwe będzie wyeliminowanie zdiagnozowanych barier rozwojowych oraz realizacja przyjętej wizji rozwoju, wśród nich znajdują się:

1. Powiat zorientowany na mieszkańca,
2. Powiat zorientowany na turystykę i gospodarkę,
3. Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń.

Zarówno cele strategiczne, jak i kierunki działań wyznaczone w ramach tych celów, skoncentrowane są na poprawie stanu środowiska. Brak realizacji któregośkolwiek z przewidzianych zadań skutkował będzie nieosiągnięciem wyznaczonych celów, a tym samym w sposób pośredni lub bezpośredni wpłynie na pogorszenie stanu środowiska i warunków życia lokalnej społeczności. Wśród możliwych skutków braku realizacji założeń programowych przewiduje się:

- ⇒ Pogorszenie jakości życia mieszkańców oraz warunków bezpieczeństwa, wynikających ze złego stanu dróg i towarzyszącej im infrastruktury,
- ⇒ Wzrost natężenia hałasu oraz ilości zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery w przypadku niepodjęcia działań w zakresie infrastruktury drogowej i rowerowej (stanowiącej alternatywę dla transportu samochodowego),
- ⇒ Pogorszenie stanu środowiska w przypadku nie wdrożenia przedsięwzięć związanych z instalacją odnawialnych źródeł energii,
- ⇒ Brak rozwoju terenów zielonych i tym samym ostoji dla zwierząt oraz skupisk roślin przyjaznych ptakom i owadom oraz obszarów pełniących funkcję rekreacyjno-wypoczynkową dla lokalnej społeczności,

- ⇒ Spadek poziomu i jakości życia mieszkańców, w tym osłabienie więzi społecznych w związku z brakiem działań z zakresu budowy obiektów sportowych i rekreacyjnych,
- ⇒ Zwiększenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do środowiska, spowodowane niewystarczającą świadomością ekologiczną mieszkańców oraz niedostateczną promocją dobrych praktyk,
- ⇒ Zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców i pogorszenie stanu gruntów spowodowane brakiem działań dążących do uregulowania stosunków wodnych w Powiecie,
- ⇒ Zagrożenie występującej różnorodności biologicznej oraz form ochrony przyrody.

Reasumując, odstąpienie od realizacji zadań przewidzianych w Strategii będzie miało negatywne skutki, zarówno dla środowiska, jak i mieszkańców Powiatu. Co więcej, spowoduje to niewykonanie zadań, które są spójne z nadrzędnymi dokumentami dotyczącymi rozwoju. W związku z tym realizacja przedsięwzięć wydaje się być w pełni konieczna i uzasadniona. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że brak realizacji Strategii nie oznacza braku realizacji poszczególnych działań, a jedynie zmniejsza zdolność Powiatu do realizacji tych zadań w sposób uporządkowany i logiczny. Brak Strategii ograniczać będzie możliwości finansowania wielu projektów i inwestycji, przede wszystkim tych dotyczących infrastruktury oraz rozwijania odnawialnych źródeł energii.

6. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne

Jednym z elementów prognozy oddziaływania na środowisko określonych na podstawie ustawy o ochronie środowiska art. 51 ust. 2e jest *przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.* Dzięki temu możliwe jest określenie negatywnego, jak i pozytywnego wpływu na środowisko celów i działań zawartych w projekcie dokumentu Strategii.

W celu wyznaczenia działań, które mogą potencjalnie oddziaływać na środowisko, określono które z nich mają charakter inwestycyjny oraz pogrupowano je według podobnych właściwości i specyfiki. Następnie dla wybranych zadań zidentyfikowano możliwy wpływ i interakcje na poszczególne elementy środowiska. Z analizy wykluczono te zadania, których realizacja nie wymaga przeprowadzenia przebudowy, modernizacji oraz innych prac budowlanych, a więc mają charakter nieinwestycyjny i nie wpłyną w jakikolwiek sposób na komponenty środowiska.

Tabela 12. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030.

Cel strategiczny	Kierunek działań w zakresie celu operacyjnego
Powiat zorientowany na mieszkańca	1.1. Powiat świadczący wysokiej jakości usługi społeczne.
	• Stworzenie przestrzeni do funkcjonowania Centrum Aktywności Społecznej dla mieszkańców Powiatu.
	• Poszerzenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej, w szczególności psychiatrycznej, w tym modernizacja istniejących placówek medycznych oraz organizacja cyklicznych spotkań ze specjalistami spoza terenu Powiatu.
	• Wzrost znaczenia usług świadczonych elektronicznie.
	• Prowadzenie stałej działalności profilaktycznej w szkołach, rozwijającej aktywny tryb życia.
	• Systematyczna dbałość o zasady bezpieczeństwa sanitarnego w miejscach użyteczności publicznej.
	• Rozszerzenie współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie działań profilaktycznych oraz aktywizujących społeczność lokalną w celu ograniczenia marginalizacji społecznej.
	1.2. Powiat o wysokim dostępie do turystyki i rekreacji.
	• Dostosowanie oferty rekreacyjnej do potrzeb dzieci, młodzieży, dorosłych oraz seniorów.
	• Stymulowanie i wspieranie lokalnej kultury oraz dziedzictwa kulturowego poszczególnych gmin.

	Promowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa niematerialnego (tradycje, zwyczaje itp.)
	Propagowanie zasobów dziedzictwa kulturowego wśród mieszkańców.
	Rozbudowa sieci sportowo-rekreacyjnej, w tym placów zabaw, siłowni na wolnym powietrzu oraz miejsc wypoczynku dla młodzieży przy jednostkach organizacyjnych i oświatowych Powiatu.
	Współpraca z obszarem NGO's w zakresie spędzania czasu wolnego poprzez realizację wspólnych działań oraz w zakresie wsparcia finansowego.
	1.3. Powiat o wysokiej jakości bezpieczeństwa publicznego.
	Eliminacja barier architektonicznych dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w obszarze przestrzeni publicznych.
	Prowadzenie systematycznych zajęć profilaktycznych w aspekcie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii w placówkach oświatowych.
	Wsparcie jednostek odpowiadających za bezpieczeństwo publiczne w Powiecie.
	Zorganizowanie systemu regulującego stosunki wodne oraz zabezpieczającego przed powodzią, w tym na rzece Łynie.
	Włączanie służb mundurowych w pobudzanie aktywności społecznej mieszkańców poprzez organizację spotkań, prelekcji, konsultacji społecznych w zakresie bezpieczeństwa publicznego.

	Budowa stancyj wodnej na Łynie do slipowania łodzi dla Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej i kajaków w celach turystycznych.
	1.4. Powiat o wysokim kapitale społecznym.
	Zwiększenie roli partycypacji społecznej.
	Systematyczna modernizacja oraz doposażanie placówek edukacyjnych w sprzęt niezbędny do podnoszenia jakości edukacji.
	Organizacja spotkań/ kursów z młodzieżą dotyczących możliwości kształcenia zawodowego oraz zatrudnienia na terenie Powiatu.
	Intensyfikowanie poczucia tożsamości i więzi społecznych na poziomie lokalnym i regionalnym.
	Włączanie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem, w tym zapewnienie możliwości udziału w życiu społecznym Powiatu osób z niepełnosprawnościami.
	Aktywna promocja wolontariatu i innych dobrych praktyk w działalności społecznej, w szczególności we współpracy z organizacjami pozarządowymi.
	Wspieranie i zwiększanie oferty uczenia się dla osób dorosłych.

Powiat zorientowany na turystykę i gospodarkę	2.1. Powiat ukierunkowany na wysoki poziom marketingu terytorialnego.
	Współpraca jednostek samorządów terytorialnych w ramach wspólnych działań nastawionych na promocję walorów przyrodniczych i kulturowych.
	Wykorzystanie nowoczesnych technologii do promocji Powiatu.
	Systematyczne informowanie o najnowszych realizacjach w zakresie rozwoju przestrzeni turystycznych, w szczególności z wykorzystaniem mediów społecznościowych.
	Współpraca z JST w obszarze organizacji wydarzeń kulturalnych, związanych z dziedzictwem kulturowym Powiatu, zachęcających turystów do udziału w życiu lokalnej społeczności.
	2.2. Powiat o atrakcyjnych przestrzeniach turystycznych.
	Modernizacja oraz budowa infrastruktury sportowej wraz z zagospodarowaniem nadbrzeży zbiorników wodnych, w tym budowa stanic wodnych dla kajaków.
	Zwiększenie długości ścieżek pieszych oraz rowerowych wraz z rozbudową infrastruktury towarzyszącej.
	Stymulowanie i promowanie działalności gospodarczej o znaczeniu turystycznym, w tym przede wszystkim bazy noclegowej i gastronomicznej.
	Wsparcie dla rozwoju usług agroturystycznych.

	2.3. Powiat o wysokim potencjale dla rozwoju przedsiębiorczości.
	• Wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw poprzez promocję ich usług.
	• Udostępnianie informacji przez media społecznościowe na temat dostępnych ofert pracy na terenie Powiatu.
	• Organizacja spotkań informacyjnych z doradcami zawodowymi.
	• Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu promocji szkoleń, staży, kursów dla mieszkańców Powiatu.
	• Organizacja targów pracy CITTASLOW w Powiecie.
	2.4. Powiat wspierający działalność rolniczą.
	• Wsparcie i promocja rozwoju rolnictwa ekologicznego.
	• Promocja i wdrażanie nowoczesnych technologii opartych na produkcji rolniczej.

Powiat zorientowany na środowisko i przestrzeń	3.1. Powiat dbający o zasoby środowiska przyrodniczego.
	Edukacja na temat ekologii w placówkach oświatowych.
	Organizowanie festynów oraz spotkań rodzinnych dotyczących ekologii.
	Promowanie rozwoju zielonej infrastruktury.
	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo.
	3.2. Powiat o wysokiej jakości infrastruktury technicznej.
	Wdrażanie nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków.
	Wspieranie rozwoju sieci internetowej.
	3.3. Powiat z doskonałą dostępnością komunikacyjną.
	Budowa i modernizacja dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
	Tworzenie zintegrowanej oraz bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej rozwijającej system transportowy.
	Wzrost potencjału transportu kolejowego i autobusowego w zakresie transportu publicznego.
	Zwiększenie częstotliwości połączeń komunikacyjnych w celu poprawy dostępności, w tym z ośrodkiem centralnym.

Oznaczenie działania, którego realizacja może potencjalnie oddziaływać na środowisko.

Źródło: Opracowanie własne.

Analizie poddano potencjalne oddziaływanie poszczególnych kierunków rozwoju na środowisko zarówno w sposób negatywny, jak i pozytywny, przy czym w dłuższej perspektywie czasu wskazane działania przyniosą korzystne zmiany.

Ponadto realizacja każdego przedsięwzięcia wiąże się z wdrażaniem odrębnych dokumentów programowych i planistycznych, w tym również z przeprowadzeniem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Analizując poszczególne kierunki rozwoju, ocenie oddziaływania na środowisko nie zostały poddane działania, z którymi nie wiążą się jakiekolwiek prace, polegające na budowie nowej lub przebudowie istniejącej infrastruktury tzn. takie, które mają charakter nieinwestycyjny i w żaden sposób nie mogą wpływać negatywnie na poszczególne komponenty środowiska. Pozostałe działania przeanalizowano, biorąc pod uwagę każdy z komponentów środowiska. Istotnym elementem jest fakt, że do Strategii zostały wpisane jedynie ogólne kierunki działań, nie zaś konkretne zadania inwestycyjne, zatem nie mają one jeszcze sprecyzowanej lokalizacji ani skali i dopiero na etapie projektowania, gdzie określone zostaną zarówno lokalizacja, jak również szczegółowy zakres i rozmiar prac, będzie możliwe jednoznaczne określenie ich oddziaływania na środowisko. Wyniki analizy przedstawiono w tabeli poniżej (tabela 14).

Zgodnie z przyjętymi wcześniej założeniami stopień oddziaływania oznaczono według skali punktowej, w tym:

Oznaczenie	Stopień oddziaływania
	Oddziaływanie zdecydowanie negatywne, które w istotny sposób wpłynie na stan środowiska i może wymagać podjęcia działań naprawczych.
	Oddziaływanie negatywne o średniej skali, które może wymagać przeprowadzenia odrębnej oceny oddziaływania na środowisko na etapie wdrażania kolejnych dokumentów lub etapie projektowania.
	Oddziaływanie, którego ewentualne skutki dla środowiska będą nieznaczące lub którego wystąpienie jest jedynie potencjalne.
	Brak zidentyfikowanych oddziaływań.
	Oddziaływanie pozytywne o niewielkiej skali.
	Oddziaływanie pozytywne, które może wpłynąć na poprawę aktualnego stanu środowiska lub zmniejszenie istniejących oddziaływań negatywnych.
	Oddziaływanie pozytywne, które będzie odczuwalne jako istotna poprawa aktualnego stanu środowiska lub które zdecydowanie zmniejszy występujące obecnie oddziaływania.

Tabela 13. Macierz oddziaływań realizacji poszczególnych działań inwestycyjnych przewidzianych w Strategii.

[illegible]

[illegible]

Planowane kierunki działań	Obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Promocja i wdrażanie nowoczesnych technologii opartych na produkcji rolniczej													
Edukacja na temat ekologii w placówkach oświatowych													
Organizowanie festynów oraz spotkań rodzinnych dotyczących ekologii													
Promowanie rozwoju zielonej infrastruktury													
Ochrona obszarów cennych przyrodniczo													
Wdrażanie nowoczesnych materiałów i energii odnawialnej przy modernizacji oraz budowie budynków													
Budowa i modernizacja dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą													
Tworzenie zintegrowanej oraz bezpiecznej infrastruktury pieszo-rowerowej rozwijającej system transportowy													
Zwiększenie częstotliwości połączeń komunikacyjnych w celu poprawy dostępności, w tym z ośrodkiem centralnym													

Źródło: Opracowanie własne.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na formy ochrony przyrody:

W Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 określa się, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszaru 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko. W rozumieniu ustawy o ochronie środowiska za znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 rozumie się „oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000; wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami”.

Na terenie powiatu bartoszyckiego znajdują się fragmenty dwóch **obszarów Natura 2000**: Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Ostoja Warmińska oraz Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk „Torfowiska źródłiskowe k. Łabędnika”. Ostoja Warmińska ustanowiona została przede wszystkim dla ochrony bociana białego, który osiąga tu największą liczebność i zagęszczenie w kraju. Z kolei torfowiska podlegają ochronie ze względu na występowanie dwóch typów siedlisk – źródłiskowych lasów olszowych oraz źródeł z utworami tufowymi. Strategia jako kierunek działań ustala *ochronę obszarów cennych przyrodniczo*, tym samym wszystkie podejmowane przedsięwzięcia będą respektowały wymogi przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody. Ustalenia projektu Strategii nie wpłyną negatywnie na integralność obszarów Natura 2000, nie nastąpi również pogorszenie stanu chronionych siedlisk przyrodniczych ani stanu gatunkowego flory i fauny.

W granicach powiatu bartoszyckiego zlokalizowane są również dwa rezerwaty przyrody, w tym „Polder Sątopy-Samulewo” i „Jezioro Martwe”, pięć Obszarów Chronionego Krajobrazu obejmujących swoim zasięgiem przede wszystkim doliny głównych cieków wodnych w Powiecie, osiem użytków ekologicznych oraz 144 pomniki przyrody chroniące m.in. wiekowe okazy dębów i buków. Ponadto na terenie Powiatu zlokalizowane są korytarze ekologiczne.

Realizacja przewidzianych w Strategii założeń spowoduje oddziaływanie na funkcjonowanie i jakość środowiska różnych czynników mogących powodować wystąpienie potencjalnych problemów środowiskowych zależnie od wielkości i zakresu inwestycji. Nie sposób podjąć się oceny oddziaływania poszczególnych kierunków działań na formy ochrony przyrody przy braku informacji na temat konkretnej lokalizacji poszczególnych inwestycji, niemniej jednak należy zwrócić uwagę na fakt, że podobne inwestycje prowadzone są na terenach zurbanizowanych, zamieszkałych przez ludność Powiatu, a co za tym idzie ingerencja w środowisko jest niewielka. Na tym etapie można określić, że jakiegokolwiek negatywne oddziaływanie, jakie mogłoby pojawić się w związku z realizacją zadań wpisanych do Strategii, dotyczyć będzie jedynie etapu prowadzenia prac budowlanych. Będzie ono zatem krótkotrwałe i zaniknie wraz z zakończeniem tych prac. W przypadku prowadzenia prac budowlanych w pobliżu występujących form ochrony przyrody, dokonane zostaną niezbędne uzgodnienia z właściwym organem ochrony przyrody.

Przy realizacji inwestycji uwzględnione zostaną zakazy, nakazy i ograniczenia wymienione w planach zadań ochronnych dla poszczególnych obszarów chronionych, w tym dla obszarów Natura 2000 oraz rezerwatów przyrody:

1. Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska źródliskowe k. Łabędnika PLH280047 ustanowiony został Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20 lutego 2014 r. Do działań ochronnych podejmowanych w jego granicach zalicza się:
 - a. wykonanie przytamowań na rowach opaskowych – piętrzenia wysokości 20-30 cm w układzie kaskadowym,
 - b. wykonanie przytamowań na rowach opaskowych – regulowanie odpływu wody poprzez zastawki na rowie bocznym w celu opóźnienia odpływu wody,
 - c. wykonanie dokumentacji technicznej niezbędnej do wykonania piętrzeń i zastawek,

- d. wykup gruntów na terenie obszaru Natura 2000,
 - e. podział działki w związku z wykupem gruntów na terenie obszaru Natura 2000,
 - f. Prowadzenie badania co 3 lata w lipcu dotyczącego oceny stanu uwodnienia siedliska będącego przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000,
 - g. Monitoring co 5 lat w lipcu dotyczący oceny stanu powierzchni siedliska będącego przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000,
 - h. Monitoring co 5 lat w lipcu dotyczący oceny stanu występowania gatunków charakterystycznych dla siedliska,
 - i. Monitoring co 5 lat w lipcu dotyczący oceny procesu wytrącania się węglanu wapnia.
2. W tym samym roku opracowano plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska PLB280015, ustanowionego Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 30 września 2014 r. Szczegółowe działania ochronne dotyczą 6 gatunków ptaków, których stanowiska są znane: bocian czarny, bocian biały, bielik, orlik krzykliwy, derkacz oraz dzięcioł białostrzygi. Ustalone zadania obejmują:
- a. Zachowanie obecnej powierzchni trwałych użytków zielonych,
 - b. Działania w zakresie utrzymania terenów zalewowych,
 - c. Aktualizacja lokalizacji stref ochronnych,
 - d. Inwentaryzacja stanowisk,
 - e. Utworzenie azylu dla bociana białego z możliwością przyjmowania również innych rzadkich gatunków ptaków,
 - f. Zachowanie cennych fragmentów środowiska naturalnego,
 - g. Działania w zakresie uprawy gruntów rolnych,
 - h. Inwentaryzacja trwałych użytków zielonych,
 - i. Inwentaryzacja ornitologiczna obszaru,
 - j. Modyfikacja gospodarki leśnej,

- k. Ocena zasobów martwego drewna,
 - l. Działania w zakresie utrzymania metod gospodarowania,
 - m. Działania w zakresie zachowania siedlisk.
3. Plan zadań ochronnych dla Rezerwatu „Polder Sątopy-Samulewo” został ustanowiony na podstawie Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 22 czerwca 2017 r. Zadania ochronne zostały określone na 5 kolejnych lat, wśród nich znalazły się:
- a. Rozbudowa istniejącej sztucznej wyspy dla rybitw rzecznych i śmieszek poprzez budowę ławy z narzutu kamiennego,
 - b. Likwidacja części przyrm uformowanych z kłaczy trzcin – dotyczy przyrm nie wykorzystywanych przez ptaki wodno-błotne,
 - c. Bagrowanie trzciny,
 - d. Przebudowa części trzcin uformowanych z kłaczy trzciny w okrągłe wyspy – dotyczy przyrm wykorzystywanych przez ptaki wodno-błotne,
 - e. Montaż platform lęgowych dla rybitw czarnych.
4. Z kolei dla rezerwatu przyrody „Jezioro Martwe” określono zadania ochronne na podstawie ostatniego Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 29 marca 2018 r. na 2 kolejne lata, a w tym:
- a. Usuwanie drzew ewidentnie zasiedlonych przez kornika drukarza (z możliwością zagospodarowania drewna),
 - b. Wywieszanie, czyszczenie i konserwacja budek lęgowych dla ptaków,
 - c. Wywieszanie pułapek feromonowych w miejscach, gdzie stwierdzono drzewa zasiedlone przez kornika drukarza.

W przypadku pomników przyrody konieczne jest uwzględnienie zasad ich ochrony określonych w poszczególnych uchwałach Rady Gminy ustanawiających pomniki przyrody, w tym szczególne cele ochrony oraz zakazy właściwe dla danego obiektu.

Z kolei w celu zachowania funkcjonowania korytarzy ekologicznych konieczne jest likwidowanie barier przestrzennych związanych z lokalizacją w ich zasięgu struktur

antropogenicznych oddzielających poszczególne jednostki krajobrazu (np. drogi) lub zastosowanie rozwiązań alternatywnych pozwalających na zachowanie ciągłości ekosystemów.

Wszelkie projekty wpisujące się w przedstawione w Strategii kierunki działań będą uwzględniały ww. cele, przedmioty i zakazy obowiązujące w odniesieniu do wszystkich form ochrony przyrody istniejących w obrębie powiatu bartoszyckiego. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania realizacji przedsięwzięć na elementy środowiska przyrodniczego, prace prowadzone będą w porze dziennej przy zastosowaniu sprawnych maszyn i urządzeń. Zagwarantowana zostanie również odpowiednia organizacja czasu pracy, polegająca m.in. na minimalizowaniu jałowej pracy maszyn i urządzeń. W ramach oddziaływania na środowisko gruntowo-wodne, składowanie materiałów budowlanych odbywać się będzie na powierzchni utwardzonej oraz w odpowiedniej odległości od zbiorników wodnych. Zaplecze budowy, na które składa się m.in. baza materiałowo-sprzętowa, powinno być zlokalizowane poza obszarami Natura 2000. Zaznacza się, iż na czas wykonywania prac powinno się zabezpieczyć drzewa i krzewy przed uszkodzeniem. W granicach realizacji przedsięwzięcia nie należy przechowywać paliw oraz przeprowadzać tankowania maszyn i urządzeń. W czasie przeprowadzania inwestycji należy minimalizować zużycie wody, materiałów oraz surowców. Ponadto powinno się zapewnić odpowiednie zaplecze sanitarne w formie przenośnych sanitariatów, których zawartość winny odbierać podmioty do tego uprawnione.

Obszar powiatu bartoszyckiego w dużym stopniu pokryty jest formami ochrony przyrody, niemniej jednak planowane zadania inwestycyjne dotyczyć będą w szczególności terenów zurbanizowanych, dotychczas przekształconych przez człowieka. Negatywne oddziaływanie na środowisko będzie zasadniczo chwilowe – ograniczone do czasu realizacji inwestycji.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na różnorodność biologiczną:

Zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej (podpisaną w 1992r. w czasie konferencji Narodów Zjednoczonych pn. Szczyt Ziemi w Rio de Janeiro) różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów występujących na Ziemi w ekosystemach lądowych, morskich i słodkowodnych oraz w zespołach ekologicznych, których są częścią. Dotyczy ona różnorodności w obrębie gatunku, pomiędzy gatunkami oraz różnorodność ekosystemów. W celu ochrony bioróżnorodności konieczne jest przewidywanie, zapobieganie oraz zwalczanie przyczyn zmniejszania się lub jej zanikania.

Strategia nie przewiduje działań, które w sposób jednoznaczny odnoszą się do różnorodności biologicznej. Nie są również oczekiwane żadne rezultaty w tym zakresie. Jednocześnie jako jeden z kierunków działań Strategia przewiduje *budowę i modernizację dróg powiatowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą*, co jest jednym z czynników wpływających na utratę różnorodności biologicznej oraz pogorszenie lub przerwanie funkcjonowania korytarzy ekologicznych. W Strategii nie określono konkretnej lokalizacji nowych dróg, ani też odcinków, które należy zmodernizować. Niemniej jednak wskazane w dokumencie kierunki działań związane będą przede wszystkim z obszarami o charakterze antropogenicznym i ciągami komunikacji zbiorowej, a co za tym idzie będą to tereny o znacznym przekształceniu ekosystemów. Należy jednak mieć na uwadze, aby działania związane z przebudową infrastruktury prowadzić w sposób planowy, minimalizując jej oddziaływanie na środowisko i przyrodę. Istotnym aspektem związanym z inwestycjami w sieć drogową jest ryzyko kolizji ze zwierzętami oraz możliwy efekt fragmentacji siedlisk, ograniczający możliwość bezpiecznej migracji organizmów. Utrzymanie ciągłości powiązań przyrodniczych jest istotnym warunkiem zachowania różnorodności biologicznej. Potencjalne niekorzystne oddziaływanie na integralność korytarzy ekologicznych oraz powiązania obszarów chronionych będzie zależało od zakresu, parametrów technologicznych i konkretnej lokalizacji inwestycji. Zarówno podczas

budowy, jak i przebudowy dróg należy mieć na uwadze zapewnienie bądź też przywracanie łączności korytarzy ekologicznych (np. poprzez specjalne przejścia dla zwierząt). Nie przewiduje się zmniejszenia ilości gatunków występujących obecnie na obszarze Powiatu, jednak zasięg przestrzenny ich występowania może ulec niewielkim modyfikacjom.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na zdrowie ludzi:

Do czynników, które w znacznym stopniu negatywnie oddziałują na zdrowie ludzi należy zaliczyć poziom emisji pól elektromagnetycznych, poziom hałasu, poziom zanieczyszczenia wód i powietrza, a także jakość środowiska w aspekcie estetycznym.

W kontekście działań przewidzianych w Strategii największe znaczenie będą miały inwestycje w infrastrukturę, w tym rozbudowa dróg oraz budowa i modernizacja budynków z zastosowaniem odnawialnych źródeł energii. Negatywne oddziaływanie będzie związane głównie z fazą realizacji przedsięwzięcia (emisja pyłów, hałasu, wibracji), jednak będzie ono miało charakter krótkotrwały i odwracalny. Potencjalne bezpośrednie oddziaływanie w zakresie bezpieczeństwa i wpływu na zdrowie mieszkańców może wystąpić na etapie prac powodując zagrożenie dla ruchu pieszego i kołowego, w związku z powyższym istotne jest odpowiednio wczesne poinformowanie lokalnej ludności o prowadzonych pracach budowlanych i ziemnych, które umożliwi przygotowanie się do ewentualnych utrudnień. Jako oddziaływanie negatywne należy wymienić emisję hałasu. Realizacja inwestycji infrastrukturalnych może spowodować emisję pyłu i miejscowy wzrost poziomu hałasu w środowisku. Jednocześnie uciążliwości związane z emisją hałasu zmniejszą się w wyniku poprawy jakości i stanu dróg.

Pozytywne oddziaływanie na zdrowie ludzi będą miały wszystkie działania o charakterze edukacyjnym, sportowym i rekreacyjnym, podnoszące świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i przyrody, adaptacji do zmian klimatu, gospodarowania wodą oraz podnoszące jakość życia. Wśród najważniejszych

wymienia się przedsięwzięcia związane ze stworzeniem przestrzeni do funkcjonowania Centrum Aktywności Społecznej mieszkańców Powiatu, które generować będzie pozytywne i stałe oddziaływanie na ludzi i dobra materialne. Realizacja tego przedsięwzięcia pozwoli na wzmocnienie aktywności lokalnej społeczności, szczególnie ważnej w zakresie rozwoju Powiatu i wykorzystania jej potencjału. Istotnym elementem jest również niwelowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej, ułatwiające poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami. W przypadku modernizacji obiektów na obszarze Powiatu, przewiduje się również korzyści zdrowotne oraz wzrost komfortu codziennego użytkowania (m.in. ograniczenie przenikalności dźwięków). Ponadto przewiduje się pośrednie pozytywne oddziaływania na ludzi poprzez prowadzenie działań edukacyjnych wśród społeczności. Działania te są konieczne, by zachęcić mieszkańców do stosowania energooszczędnych technologii, a także aby pomóc im w wypracowaniu postaw ekologicznych, co w dłuższej perspektywie czasu przekłada się na poprawę stanu środowiska przyrodniczego oraz korzystnie wpływa na zdrowie ludzi. Niewątpliwie istotnym zadaniem uwzględnionym w zapisach Strategii jest regulacja zabezpieczeń przeciwpowodziowych. Ich wpływ określa się jako pozytywny, długotrwały, pośredni i bezpośredni przede wszystkim na bezpieczeństwo ludzi. Przy wykonywanych pracach mogą wystąpić negatywne oddziaływania na środowisko, szczególnie na rośliny, zwierzęta, powierzchnię ziemi i powietrze. W przypadku ich wystąpienia zaleca się zastosowanie działań naprawczych (np. nasadzenia zastępcze). Inwestycja ta wydaje się konieczna w zakresie zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa lokalnej społeczności.

Podsumowując, można stwierdzić, że realizacja planowanych działań w pozytywny sposób wpłynie na jakość życia i zdrowie ludzi na obszarze powiatu bartoszyckiego.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na zwierzęta:

Nie przewiduje się, aby na skutek dalszej antropogenizacji obszaru powiatu bartoszyckiego, świat zwierząt i roślin mógł ulec istotnym zmianom.

O negatywnym oddziaływaniu na zwierzęta można mówić w odniesieniu do etapu prowadzenia prac budowlanych. Do takiego oddziaływania można zaliczyć zwiększony hałas, zapylenie, czy emisje spalin powodowane przez maszyny poruszające się po placu budowy. Oddziaływanie to będzie jednak krótkotrwałe i ustanie wraz zakończeniem tych prac. W przypadku prac prowadzonych w przestrzeni zabudowanej negatywne oddziaływanie na zwierzęta będzie niewielkie. Przestrzenie takie nie stanowią z reguły siedlisk dla zwierząt. Wyjątkiem mogą być przypadki gniazdowania ptaków czy nietoperzy we wnękach elewacji budynków. Aby zapobiec negatywnemu oddziaływaniu na zwierzęta w takich przypadkach zastosowane zostaną rozwiązania uwzględniające inwentaryzację przyrodniczą, zabezpieczenie gniazd i kryjówek, odtworzenie zlikwidowanych gniazd, czy też odpowiedni dobór terminów prac budowlanych. Także w przypadku zadań polegających na przebudowie czy rozbudowie infrastruktury liniowej etap prowadzenia prac budowlanych może powodować negatywne oddziaływanie na zamieszkujące w pobliżu zwierzęta. Na etapie eksploatacji głównym problemem mogą być kolizje ze zwierzętami, istotne jest więc projektowanie przejść dla zwierząt.

Do pozytywnych zapisów Strategii należy zaliczyć działania zmierzające do zwiększenia powierzchni terenów zielonych poprzez *promowanie rozwoju zielonej infrastruktury* oraz ochronę obszarów cennych przyrodniczo, co sprzyjać będzie podtrzymaniu i odbudowie powiązań ekologicznych.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na rośliny:

Część prowadzonych prac związanych z rozwojem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, poprawą stanu dróg powiatowych oraz budową dróg rowerowych może mieć negatywne oddziaływanie na rośliny, jednak wyłącznie w przypadku, gdy

z uwagi na lokalizację inwestycji niezbędna będzie wycinka drzew i krzewów. W stosownych przypadkach na usunięcie drzew czy krzewów będą uzyskiwane zezwolenia właściwego organu ochrony przyrody. Organ ochrony środowiska może uzależnić usunięcie drzew lub krzewów od wykonania nasadzeń zastępczych lub od przesadzenia tych roślin.

Strategia przewiduje promowanie rozwoju zielonej infrastruktury, co w znaczącym stopniu przyczyni się do wzrostu atrakcyjności przestrzennej Powiatu, poprawy mikroklimatu oraz zwiększenie udziału terenów biologicznie czynnych na jego obszarze. Związane są z tym również poprawa zdrowia oraz jakości życia lokalnej społeczności. Wzrost terenów zieleni przyczyni się ponadto do poprawy jakości powietrza oraz wzrostu różnorodności biologicznej. W danym przypadku nie przewiduje się negatywnego wpływu na elementy środowiska naturalnego. W zakresie dalszego rozwoju terenów zieleni przewidywane są oddziaływania pozytywne, stałe, długotrwałe i pośrednie.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na wody:

Na zmiany bilansu wodnego wpływa wiele czynników, w tym głównie eksploatacja wód głębinowych i powierzchniowych do celów bytowych i przemysłowych, które przy nadmiernym poborze może prowadzić do powstawania lejów depresyjnych, a nawet osiadania gruntu. Jak wspomniano w analizie istniejącego stanu środowiska przyrodniczego, wody podziemne na omawianym terenie występują w utworach trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Warstwy wodonośne są stosunkowo dobrze izolowane osadami o słabej przepuszczalności i jakość wód wgłębnych nie jest zagrożona. Wody powierzchniowe w rejonie powiatu bartoszyckiego to przede wszystkim rzeka Łyna wraz z dopływami. Wyniki badań wód podziemnych wykazały w 11 punktach pomiarowych ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych. Realizacja postanowień Strategii powinna przyczynić się do poprawy stanu JCWP, jako że w ramach Strategii przewidziano

działania mające na celu *zorganizowanie systemu regulującego stosunki wodne* na terenie Powiatu.

Program ochrony środowiska przewiduje rozbudowę i modernizację istniejących dróg powiatowych co wiąże się z potencjalną możliwością przedostawiania zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego do wód powierzchniowych i do gruntu. Przy obecnym stanie wiedzy i możliwości technicznych, zagrożenie to może być skutecznie zminimalizowane poprzez zastosowanie filtrów, separatorów olejów, odстойników oraz systematyczny monitoring. Modernizacja oraz budowa nowych odcinków dróg (wraz z infrastrukturą towarzyszącą) z zachowaniem zasad ochrony środowiska pozwoli na ujęcie ścieków deszczowych z powierzchni utwardzonych, ograniczeniu ulegną zatem wielkości ładunków zanieczyszczeń (ropopochodnych i zawiesin) wprowadzanych w sposób bezpośredni do środowiska.

Ponadto przewidziano działania związane z ochroną przeciwpowodziową, w tym m.in. współpraca i oddziaływanie na instytucje zarządzające poszczególnymi ciekami wodnymi, poprawa drożności poszczególnych cieków wodnych na terenie Powiatu, a także wprowadzenie systemu małej retencji.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na jakość powietrza:

Antropogeniczne oddziaływanie na atmosferę dotyczy zmian składu chemicznego, zmian składu mechanicznego, w tym zapylenia, a jego skutki mają najczęściej charakter ponadlokalny. Strategia przewiduje realizację szeregu inwestycji infrastrukturalnych, w tym m.in. rozbudowę i modernizację dróg, modernizację obiektów użyteczności publicznej, zagospodarowanie terenów na cele sportowo-rekreacyjne, itp. W trakcie prac budowlanych należy spodziewać się okresowych emisji pyłów i gazów, spowodowanych pracami budowlanymi i konstrukcyjno-montażowymi, lecz uciążliwości z nimi związane ustąpią wraz z zakończeniem prac budowlanych.

Zmiany składu chemicznego atmosfery polegają głównie na zwiększeniu koncentracji dwutlenku węgla, spadku stężenia tlenu, zmian stężenia i rozmieszczenia ozonu, wzroście zawartości dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz innych substancji chemicznych, w tym metali ciężkich, a nawet substancji promieniotwórczych. Zmiany te są głównie efektem wzrostu spalania paliw, wzrostu liczby ludności oraz niszczenia lasów. W efekcie zmiany składu chemicznego atmosfery może wystąpić tzw. efekt cieplarniany, zakwaszanie gleb i wód powierzchniowych, zmniejszenie biomasy, obumieranie drzew, zmiany biochemiczne w organizmach żywych. Efekt cieplarniany wywołwany jest również poprzez wzrost zapylenia atmosfery, będący wynikiem emisji ze źródeł punktowych i obszarowych oraz erozji gleb, osuszania bagien i wyrębu lasów.

Określone w Strategii działania związane z ochroną powietrza, w tym *wdrażanie nowoczesnych materiałów i odnawialnych źródeł energii przy modernizacji i budowie budynków*, będą miały pozytywny wpływ na poprawę stanu powietrza na obszarze Powiatu. Na poprawę stanu powietrza i środowiska ogółem pozytywny wpływ będzie miało również zwiększanie udziału zieleni w granicach terenów zabudowanych. Długofalowo, istotny pozytywny wpływ na poprawę jakości powietrza przyniosą również działania edukacyjne wśród dzieci, młodzieży i osób dorosłych, promujące zmianę wzorca zachowań np. poprzez dojazdy do pracy i szkoły transportem zbiorowym lub rowerem, przestrzegania zakazu wypalania łąk, spalania śmieci czy też pozostawiania samochodów z pracującym silnikiem.

W zakresie tworzenia szlaków turystycznych, w tym głównie rowerowych oraz zagospodarowania zbiorników wodnych przewiduje się pozytywny, bezpośredni, pośredni i długoterminowy wpływ na powietrze, klimat, ludzi oraz dobra materialne. Ponadto, promocja transportu rowerowego na rzecz zmniejszania roli transportu samochodowego korzystnie wpłynie na jakość powietrza na terenie Powiatu. Przedsięwzięcie to w sposób pośredni będzie oddziaływać pozytywnie również na zdrowie, bezpieczeństwo oraz jakość życia lokalnej społeczności. W zakresie zasobów

naturalnych, przewidywany jest pozytywny, pośredni i długotrwały wpływ na zasoby naturalne poprzez zmniejszenie ilości spalanego paliwa.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na powierzchnię ziemi:

Wpływ antropogeniczny na gleby obejmuje zmiany składu chemicznego, mechanicznego oraz struktury fizycznej gleb. Jest on związany bezpośrednio z zanieczyszczeniami wód oraz powietrza atmosferycznego, a także stopniem nawożenia, typem prowadzonej gospodarki rolnej, stopniem mechanizacji rolnictwa oraz zróżnicowaniem upraw. Z kolei zmiany powierzchni ziemi, rozumiane jako zmiany rzeźby terenu, mogą być wywołane przez eksploatację powierzchniową, realizację wykopów, nasypów, wałów, skarp czy też trwałe przekształcenia związane z budową tras komunikacyjnych.

Potencjalne negatywne oddziaływania mogą pojawić się w związku z realizacją nowych przedsięwzięć inwestycyjnych, w tym rozbudowa dróg oraz terenów mieszkaniowych, a także w przypadku nieprawidłowo prowadzonej gospodarki rolnej.

Należy mieć na uwadze, że zarówno krajobraz, jak i powierzchnia ziemi w obrębie zabudowy miejskiej i wiejskiej są elementami antropogenicznie przekształconymi, a więc realizacja działań zapisanych w Strategii w głównej mierze dotyczyć będzie terenów już zmodyfikowanych (tereny zabudowy mieszkaniowej, obiekty użyteczności publicznej, obiekty sportowo-rekreacyjne i rekreacyjne, drogi wraz z infrastrukturą towarzyszącą).

Strategia zawiera odniesienia co do konieczności wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego i wdrażania nowoczesnych technologii w tym zakresie oraz zorganizowania systemu zabezpieczającego przed powodzią. Realizacja przedsięwzięć dotyczących uregulowania systemu zabezpieczającego przed powodzią będzie miała niewątpliwie pozytywny wpływ na stan gleb. Zmiany te doprowadzą do ograniczenia możliwości powstawania uskoków, żlebów, niedotlenienia, zubożenia w składniki mineralne oraz zmian struktury gleby

wynikających z zalewania terenów leżących w pobliżu rzek, a to wpłynie zdecydowanie pozytywnie na stan gleb i uprawianych tam roślin.

Z powierzchnią ziemi oraz ochroną gleb ściśle wiąże się planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, w szczególności poprzez kształtowanie ładu przestrzennego, racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy, a także wskaźniki wykorzystania terenu, w tym powierzchni zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że zwiększenie intensywności wykorzystania terenu ma istotny wpływ na gleby, ich strukturę, napowietrzenie i nawodnienie. Dlatego niezwykle istotne jest, aby w sporządzanych dokumentach planistycznych pozostawiać jak najwięcej terenów biologicznie czynnych zamiast powierzchni utwardzonych.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na krajobraz:

Krajobraz jest elementem, na którego typologię, kształt i funkcjonowanie wpływają wszystkie inne komponenty środowiska, w tym człowiek. Jednocześnie jego percepcja jest najbardziej subiektywna i najtrudniejsza do oceny.

Strategia przewiduje przedsięwzięcia potencjalnie ingerujące w krajobraz głównie w zakresie działań inwestycyjnych, w tym rozbudowy dróg. Istotnym problemem jest również upraszczanie krajobrazu poprzez wprowadzanie monokultur upraw, likwidację miedz i zadrzewień śródpolnych – co jest częstym efektem modernizacji rolnictwa i likwidacji małych, tradycyjnych gospodarstw rolnych.

Znacznym walorem krajobrazu docelowo mogą stać się m.in. aleje drzew przydrożnych i śródpolnych, które wpłyną na atrakcyjność obszaru poprzez zwiększenie jego zróżnicowania fizjonomicznego.

Na polepszenie krajobrazu antropogenicznego wpłyną również wszelkie prace związane z modernizacją istniejącej infrastruktury (dróg, budynków oświaty, infrastruktury sportowo-rekreacyjnej). Założone prace rewitalizacyjne mają na celu

poprawę warunków życia ludzi poprzez poprawę estetyki w miejscach publicznych. Budowa nowych oraz modernizacja istniejących placów zabaw oraz siłowni na wolnym powietrzu, a także wyznaczanie miejsc do rekreacji wpłynie w sposób pozytywny, bezpośredni, pośredni i długookresowy na krajobraz, ludzi oraz dobra materialne. Oddziaływanie to polegać będzie na wzroście zadowolenia mieszkańców z życia w Powiecie. W dokumencie Strategii nie wskazano konkretnych działań oraz lokalizacji. Zakłada się, że zadanie to nie będzie oddziaływać w sposób negatywny na poszczególne elementy środowiska. Negatywne oddziaływanie o charakterze krótkookresowym i chwilowym może wystąpić jedynie w początkowych pracach o charakterze budowlanym, jeśli wystąpi konieczność ich przeprowadzenia.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na klimat:

Klimat to ogół zjawisk pogodowych na danym obszarze kształtowany, oprócz czynników geograficznych, przez trzy podstawowe procesy klimatotwórcze, tj. obieg ciepła, obieg wody oraz krążenie powietrza. Wpływa na klimat jest zatem rozpatrywany poprzez prognozowane zmiany wspomnianych procesów.

Nieznaczną zmianę lokalnych warunków mikroklimatycznych powodować będzie rozbudowa i modernizacja dróg powiatowych oraz wzrost powierzchni utwardzonych kosztem zmniejszania powierzchni pokrytej roślinnością. W skali lokalnej na skutek ubytku powierzchni biologicznie czynnych i wzrostu powierzchni sztucznych kumulujących ciepło mogą wystąpić niewielkie modyfikacje klimatu polegające na obniżeniu wilgotności powietrza, zmniejszeniu amplitudy temperatur dnia do nocy oraz silnym nagrzewaniu się powietrza, szczególnie w okresie letnim.

W efekcie realizacji ustaleń Strategii wystąpią zjawiska wywołane zmianami w pozyskiwaniu i wydatkowaniu energii, emisji i ograniczaniu zanieczyszczeń, zagospodarowaniu przestrzennym oraz modelu zachowań mieszkańców. Wszystkie one będą bezpośrednio lub pośrednio wpływały na zmiany klimatu w skali lokalnej.

Do zadań mających pozytywny wpływ na klimat należy zaliczyć głównie działania skierowane na poprawę jakości powietrza.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na zasoby naturalne:

Trudnym do rozwiązania problemem bywa lokalizacja nowych ciągów dróg na terenach zasobnych w złoża naturalne. Zabetonowanie lub zaasfaltowanie terenów kryjących wartościowe surowce gospodarcze w praktyce eliminuje ich eksploatację. Jedynym wyjściem jest ominięcie takich obszarów, co z oczywistych względów komplikuje i wydłuża przebieg tras, a tym samym naraża inwestora na dodatkowe koszty. Jako, iż nie jest znana dokładna lokalizacja planowanych inwestycji ciężko ocenić zasadność tego problemu na obszarze Powiatu.

Wpływ zadań przewidzianych w Strategii na zabytki i dobra materialne:

Działania wyznaczone w projekcie Strategii w większości mają charakter neutralny lub pozytywny, odnoszą się do działań ogólnorozwojowych w sferze społeczno-gospodarczej, a zatem będą miały wpływ na ogólną poprawę stanu i jakości obiektów, w tym dóbr kultury.

Oczywiste pozytywne oddziaływanie będą miały projekty bezpośrednio ukierunkowane na stymulowanie i wspieranie oraz propagowanie zasobów dziedzictwa kulturowego powiatu bartoszyckiego.

Z kolei zanieczyszczenia powietrza, których źródłem jest transport drogowy, sektor komunalny i przemysł mają negatywny wpływ na stan obiektów budowlanych, również tych o charakterze zabytkowym, co wymusza częstsze zabiegi renowacyjne i konserwatorskie. Wszelkie działania polegające na ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do atmosfery (wykorzystanie OZE, modernizacja infrastruktury drogowej itp.), pozwolą na ograniczenie ewentualnych zniszczeń.

Podsumowanie:

W związku z tym, że zakres Strategii jest ogólny i nie określa konkretnych lokalizacji, zakresu oraz skali planowanych przedsięwzięć, ocena oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko zawarta w przedmiotowej prognozie jest ogólna, gdyż na tym etapie trudno ocenić, jaki będzie zakres i skala realizowanych inwestycji.

Poszczególne przedsięwzięcia realizowane w ramach wyznaczonych kierunków rozwoju, w tym przede wszystkim inwestycje w infrastrukturę, mogą generować oddziaływania krótkookresowe, chwilowe, mające związek z prowadzeniem budowy, w tym emisją hałasu, pyłów, spalin pochodzących ze środków transportu, pracujących maszyn oraz naruszenie struktury gleby i rzeźby terenu. Dodatkowo, w sposób trwały nastąpi zajęcie terenu i zniszczenie warstwy glebowej. Może wystąpić częściowe zniszczenie roślinności w miejscu przejazdów i prowadzenia prac budowlanych, które w okresie wegetacyjnym zostanie przywrócone do stanu pierwotnego. Oddziaływania nieodwracalne mają związek z trwałym przekształceniem form ukształtowania terenu oraz z ewentualną wycinką drzew. Oddziaływania odwracalne będą związane z obecnością zaplecza placu budowy, które po zakończeniu inwestycji przestanie funkcjonować, podobnie jak wszelkie oddziaływania z nim związane. Zasięg oddziaływań na środowisko będzie miał zatem lokalny charakter. Skutki prowadzonych prac mogą być odczuwane w najbliższym sąsiedztwie poprzez emisję pyłów i zanieczyszczeń gazowych oraz hałas. Większość skutków negatywnych oddziaływań charakteryzować się będzie pełną lub częściową odwracalnością – po zakończeniu inwestycji oddziaływania znikną.

Należy zaznaczyć, iż wymienione działania, które mogą potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, stanowią kontynuację wcześniej podjętych inwestycji, dotyczy to przede wszystkim działań związanych z rozwojem infrastruktury technicznej, w tym modernizacji i budowy dróg. Oznacza to, że faktyczne ramy dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wytyczyły już ustalone plany.

7. Proponowane rozwiązania alternatywne

Projekt Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 jest głównym dokumentem określającym kierunki rozwoju jednostki i stanowi element dopełniający jej funkcjonowanie zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jednym z głównych zadań dokumentu jest podniesienie jakości życia mieszkańców przy uwzględnieniu zachodzących procesów społeczno-gospodarczych. Strategia podkreśla atuty Powiatu, dzięki którym możliwe będzie eliminowanie istniejących barier rozwojowych. Wskazuje na istotność racjonalnego kształtowania środowiska, gospodarowania jego zasobami oraz jego ochrony.

Dokument Strategii określa plany rozwojowe w kontekście najbliższych ośmiu lat. Wyznacza kierunek działań nie tylko dla władz, ale również mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. Przedstawione przedsięwzięcia i kierunki działań określone zostały w sposób ogólny oraz nie są odniesione do konkretnej lokalizacji oraz zakresu czasowego, a poziom ich realizacji w dużym stopniu zależeć będzie od sytuacji finansowej Powiatu oraz od zdolności do pozyskania środków zewnętrznych. Co więcej, przedmiotowy dokument nie precyzuje szczegółowych informacji na temat parametrów technicznych i rozwiązań technologicznych. Kluczową kwestią jest również ciągła zmiana uwarunkowań nie tylko pod względem finansowym, ale również ciągłego postępu technologicznego. W takiej sytuacji trudno jest o wypracowanie rozwiązań alternatywnych, ponieważ w większości planowanych inwestycji, ich realizacja wynika ze złego stanu dotychczas istniejącej infrastruktury bądź niskiego poziomu jej funkcjonalności (np. poprawa stanu sieci dróg powiatowych). Zadania te są zatem koniecznością. W przypadku realizacji niektórych inwestycji może dochodzić do negatywnego oddziaływania na środowisko. Skala tych oddziaływań może być różna, lecz trudno ją przewidzieć ze względu na brak szczegółów dotyczących ich realizacji. Należy zaznaczyć, że każda z tych inwestycji wymagać będzie odrębnych analiz dotyczących oddziaływania na środowisko.

Wśród proponowanych alternatywnych rozwiązań nadmienić można wybór innej lokalizacji dla realizacji danego przedsięwzięcia, wskazanie innych koncepcji wykonania inwestycji (polegające na przedstawieniu odmiennych wariantów pod względem technicznym lub organizacyjnym) oraz zrezygnowanie z realizacji danego działania. W przypadku ostatniego rozwiązania należy zaznaczyć, iż brak podjęcia działań również może skutkować negatywnymi oddziaływaniami na środowisko. Ponadto zaznacza się wymóg przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla każdego kluczowego działania inwestycyjnego oraz przedstawienia w nim alternatywnych rozwiązań w sposób szczegółowy i precyzyjny.

Rozwiązania alternatywne można zastosować w przypadku uszczegóławiania realizacji poszczególnych zadań, np. co do sposobu prowadzenia prac budowlanych, lokalizacji zadania, wyboru technologii. W zakresie realizacji nawiązujących do budowy i modernizacji infrastruktury drogowej oraz pozostałych obiektów na obszarze Powiatu, należy dokonać szczegółowej analizy skutków realizacji przedsięwzięcia oraz wybrać najkorzystniejszy wariant z punktu widzenia jak najmniejszej ingerencji w środowisko przyrodnicze.

8. Napotkane trudności wynikające z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Na obecnym etapie prac nie jest możliwe zdefiniowanie konkretnych rozwiązań technicznych oraz związanych z tym szczegółowych skutków realizacji danego przedsięwzięcia ponieważ w Strategii nie uwzględniono konkretnych inwestycji, a jedynie planowane kierunki rozwoju Powiatu w następnych latach.

Część z wymienionych działań, w tym modernizacja i rozbudowa infrastruktury, posiada charakter inwestycyjno-budowlany o nieznanych parametrach technicznych. Realizacja poszczególnych przedsięwzięć odbywać się będzie w sposób wielowymiarowy i długotrwały, w związku z czym nie ma możliwości zdefiniowania szczegółowego oddziaływania na środowisko. Biorąc pod uwagę istotę dokumentu, jakim jest strategia rozwoju, zaznacza się, iż określone cele i kierunki działań będą w sposób długotrwały i pozytywny wpływać zarówno na całe środowisko, jak i na jego poszczególne elementy.

9. Proponowane rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

Nie przewiduje się, aby zadania uwzględnione w Strategii w dłuższej perspektywie czasu miały oddziaływać negatywnie na środowisko i przestrzeń, niemniej jednak zasadne jest uwzględnienie czynności łagodzących ewentualne negatywne oddziaływania, które mogą wystąpić na etapie projektowania, realizacji czy też eksploatacji danych przedsięwzięć.

Część z wymienionych działań posiada charakter inwestycyjno-budowlany o nieznanych parametrach technicznych, a ich realizacja odbywać się będzie w sposób wielowymiarowy i długotrwały, w związku z czym nie ma możliwości zdefiniowania szczegółowego oddziaływania na środowisko. Zaznacza się, iż określone zadania będą w sposób długotrwały i pozytywny wpływać zarówno na całe środowisko, jak i na jego poszczególne elementy. Wymaga się aby wszelkie przedsięwzięcia związane z infrastrukturą drogową i techniczną wykonane zostały zgodnie z zasadami dobrych praktyk w danym zakresie. Są to przede wszystkim aspekty związane z tworzeniem przejść dla zwierząt, instalacją ogrodzeń ochronnych, projektowaniem pasów zieleni izolacyjnej czy też kanalizacji deszczowych. Ponadto zakłada się, iż inwestycje te nie mogą stanowić zagrożenia dla systemów przyrodniczych, kolidować lub znacznie ograniczać funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. W zakresie kształtowania przestrzeni nie mogą negatywnie wpływać na istniejący układ osadniczy oraz stwarzać zagrożenia hałasem. W celu zapobiegania i ograniczania negatywnego oddziaływania na środowisko, jakie może wystąpić na skutek realizacji celów i działań określonych w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030, proponuje się następujące rozwiązania:

Tabela 14. Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030

Elementy środowiska przyrodniczego	Środki łagodzące i zalecenia
Formy ochrony przyrody i różnorodność biologiczna	W miarę możliwości lokalizowanie działań np. na obszarach pozbawionych szczególnych walorów przyrodniczych.
	Ograniczanie negatywnych wpływów powstałej infrastruktury na różnorodność biologiczną poprzez tworzenie stanowisk i siedlisk zastępczych, ogrodzenia ochronne, nasadzenia zieleni, ograniczenia prędkości itp.
	W przypadku prac modernizacyjnych i remontowych przeprowadzenie inwentaryzacji pod kątem występowania chronionych gatunków zwierząt, roślin i grzybów.
	Dostosowanie terminów prowadzenia prac budowlanych do terminów migracji, rozrodu i wychowu młodych poszczególnych grup zwierząt.
Ludzie	Wprowadzanie oznakowania na obszarach objętych pracami budowlanymi w celu zapewnienia bezpieczeństwa.
	Nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przepisów prawa budowlanego.
	Zredukowanie czasu pracy maszyn w celu minimalizacji natężenia hałasu oraz ograniczenia emisji spalin.
	Lokowanie zielonych ekranów akustycznych.
	Prowadzenie prac w porze dziennej.
Zwierzęta	Wykonywanie inwentaryzacji budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy przed realizacją przedsięwzięcia.
	W przypadku stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków i nietoperzy, prowadzenie prac należy dostosować do ich okresów lęgowych, rozrodczych i hibernacji.
	Realizowanie działań w możliwie jak najkrótszym czasie.
	Tworzenie ogrodzeń ochronnych i przejść dla zwierząt w celu zachowania ciągłości występowania siedlisk.
Rośliny	Zachowanie terenów biologicznie czynnych oraz tworzenie nowych obszarów zieleni urządzonej.
	Przeprowadzanie ręcznych wykopów w pobliżu systemów korzeniowych.
	Zabezpieczanie pni drzew narażonych na otarcia ze strony sprzętu budowlanego.
	Odtwarzanie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych.
	Ograniczanie liczby drzew podlegających wycince, a w przypadku konieczności usunięcia należy dokonać nasadzeń zastępczych.

Woda	Prowadzenie kontroli szczelności zbiorników paliw płynnych urządzeń wykorzystywanych do prac budowlanych w celu zapobiegania skażeniu środowiska substancjami ropopochodnymi.
	Zapewnienie dostępu do przenośnych toalet dla pracowników budowy oraz regularne opróżnianie toalet przy pomocy samochodów serwisowo-asenizacyjnych wyposażonych w odpowiednie akcesoria.
	Zabezpieczenie obszarów zaplecza prac budowlanych.
	Zabezpieczanie magazynowanych materiałów budowlanych przed kontaktem z wodami opadowymi w celu zapobiegania skażenia środowiska gruntowo-wodnego.
	Zachowanie szczególnej ostrożności przy wykonywaniu prac budowlanych w pobliżu zbiorników i cieków wodnych.
	Stosowanie instalacji umożliwiających odprowadzanie ścieków opadowych z dróg oraz ich oczyszczanie.
Powietrze	Tworzenie pasów zieleni komunikacyjnej będących barierą dla rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz zwiększanie terenów zielonych na obszarze Powiatu.
	Popularyzowanie środków transportu nie emitujących zanieczyszczeń lub emitujących je w mniejszym stopniu, w tym propagowanie transportu publicznego.
	Prowadzenie robót budowlanych z zachowaniem wysokiej kultury, tj.: utrzymanie porządku na placach budowy, ograniczenie w największym możliwym stopniu pracy silników maszyn i urządzeń, ograniczenie prędkości jazdy pojazdów w obszarze budowy, jeśli to możliwe – prowadzenie prac nawierzchniowych w okresie letnim, gdy temperatura mas bitumicznych i odparowanie substancji odorotwórczych jest niższe.
Powierzchnia ziemi	Ograniczenie ilości generowanych odpadów.
	W przypadku przeprowadzania prac budowlanych, parkingi dla sprzętu powinny być w miarę możliwości utwardzone i odwadniane.
	Przed rozpoczęciem prac ziemnych zebrana powinna zostać wierzchnia warstwa gleby (humus), a po ich zakończeniu należy ją rozdeponować na powierzchni ziemi.
Krajobraz	Realizacja przedsięwzięć w nawiązaniu do istniejącego już ukształtowania terenu.
	Utrzymanie wysokiego poziomu udziału terenów zielonych w powierzchni ogółem.
	Realizowanie działań mających na celu dbałość o obiekty infrastruktury o charakterze rekreacyjnym i wypoczynkowym.
	Przeprowadzenie procesów konsultacji społecznych w zakresie kształtowania przestrzeni publicznych.

Klimat	Zachowanie istniejących i tworzenie nowych zielonych przestrzeni.
	Promowanie i popularyzacja transportu rowerowego, pieszego i komunikacji publicznej w celu zmniejszenia stopnia emisji zanieczyszczeń.
Zabytki i dobra materialne	Rozpoznanie archeologiczne obszaru inwestycji.
	Planowanie inwestycji w sposób nie zagrażający istniejącym zabytkom oraz zapewnienie dbałości o estetykę obiektów.
	Wykonywanie prac remontowych zabytkowych obiektów w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków.
	Dostosowanie intensywności i sposobów wykorzystania obiektów do charakteru obiektu i jego przepustowości.

Zgodnie z art. 75 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, kompensacja przyrodnicza jest głównym narzędziem działań, których celem jest naprawianie wyrządzonych szkód w środowisku i które podejmuje się wtedy gdy ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa. Realizacja zadań Strategii nie spowoduje szkód w środowisku rozumianych (zgodnie z ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie) jako negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska:

- ⇒ **w chronionych gatunkach lub siedliskach przyrodniczych**, mającą znaczący negatywny wpływ na osiągnięcie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony tych gatunków lub siedlisk przyrodniczych,
- ⇒ **w wodach**, mającą znaczący negatywny wpływ na stan ekologiczny, chemiczny lub ilościowy wód,
- ⇒ **w powierzchni ziemi**, przez co rozumie się zanieczyszczenie gleby lub ziemi, w tym w szczególności zanieczyszczenie mogące stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.

Konieczność zrealizowania działań kompensacyjnych zostanie poddana ocenie na kolejnych etapach procesu planowania.

10. Prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Podstawą do podjęcia oceny transgranicznego oddziaływania założeń Strategii na środowisko jest stwierdzenie możliwości wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania w wyniku realizacji któregośkolwiek z planowanych zadań. W przypadku powiatu bartoszyckiego, którego północne granice stanowią granicę państwową z Obwodem Kaliningradzkim, należało rozpatrzyć możliwość wystąpienia tego typu oddziaływań.

Potencjalne oddziaływanie transgraniczne zadań przewidzianych w poszczególnych celach strategicznych uzależnione jest przede wszystkim od lokalizacji oraz charakteru poszczególnych inwestycji. Na etapie Prognozy nie jest znana dokładna lokalizacja czy też skala planowanych przedsięwzięć, a co za tym idzie nie można jednoznacznie stwierdzić możliwości wystąpienia negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw. Niemniej jednak charakter podejmowanych działań zgodnie z założeniami będzie odnotowywany jedynie w skali lokalnej.

Z kolei ryzyko wystąpienia skumulowanych oddziaływań na środowisko związane może być z prowadzonymi procesami inwestycyjnymi. Potencjalnie największe ryzyko oddziaływań skumulowanych należy postrzegać w realizacji osobnych przedsięwzięć infrastrukturalnych w tym samym czasie lub miejscu, co może spowodować przekroczenie norm środowiskowych. Strategia nie przewiduje realizacji inwestycji, które na etapie eksploatacji będą źródłem nowych, uciążliwych i znacznych emisji do środowiska.

11. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu

Poniższy rozdział został poświęcony ocenie systemu monitoringu stworzonego z myślą o stałej obserwacji zmian zachodzących w przestrzeni Powiatu, które można powiązać z zakresem prowadzonej interwencji publicznej. Monitoring prowadzony jest w celu zapewnienia ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji Strategii, pozwalając wykryć zagrożenia i ewentualną konieczność modyfikacji działań bądź podmiotów realizujących.

Monitoring realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030 prowadzony będzie za pomocą wskaźników realizacji celów wskazanych w przedmiotowym dokumencie Strategii. Za rok bazowy przyjęto 2020 r. Pomiar wskaźników celów strategicznych i operacyjnych dokonywany będzie przez komórkę organizacyjną odpowiedzialną za koordynowanie procesu planowania strategicznego na podstawie danych z różnych źródeł, w tym:

- ⇒ Statystyka publiczna – Główny Urząd Statystyczny (Bank Danych Lokalnych),
- ⇒ Dane Starostwa Powiatowego, komórek organizacyjnych i jednostek organizacyjnych,
- ⇒ Statystyka prowadzona przez podmioty prywatne, pozarządowe, samorządy gminne i administrację rządową dot. działań zbieżnych merytorycznie z badanym celem strategicznym,
- ⇒ Wszelkie pozostałe publikowane i niepublikowane źródła, w tym internetowe.

W poniższej tabeli (tabela 16) znajduje się zestawienie wskaźników, które będą analizowane w ramach monitoringu stopnia realizacji Strategii:

Tabela 15. Proponowane wskaźniki monitoringu Strategii.

Cel	Nazwa	Źródło	Wartość wskaźnika w 2020 r.	Oczekiwany trend
I. POWIAT ZORIENTOWANY NA MIESZKAŃCA	Liczba ludności w powiecie bartoszyckim	GUS BDL	56 562	stabilizacja/ ograniczenie spadku
	Liczba placówek medycznych, które otrzymały wsparcie w postaci doposażenia/modernizacji	Ewidencja powiatowa	1	stabilizacja
	Liczba lekarzy (personel pracujący ogółem) na 10 tys. ludności	GUS BDL	24	wzrost
	Liczba zorganizowanych spotkań ze specjalistami w tematyce ochrony zdrowia	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba uczniów korzystających z dodatkowych zajęć sportowych	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba nowopowstałych obiektów służących rekreacji przy jednostkach organizacyjnych i oświatowych powiatu	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba działań poszerzających ofertę czasu wolnego zrealizowanych na zasadzie współpracy z obszarem NGO's	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba placówek stacjonarnej pomocy społecznej	GUS BDL	14	stabilizacja
	Zdawalność egzaminu maturalnego w pierwszym terminie [%]	Ministerstwo Edukacji i Nauki	69,7	wzrost
	Liczba zorganizowanych spotkań, z udziałem służb mundurowych, mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa publicznego	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba przestępstw na 1000 mieszkańców	GUS BDL	15,9	spadek
	Liczba placówek edukacyjnych, które otrzymały wsparcie w formie doposażenia	Wydział oświaty	5	stabilizacja
	Liczba zorganizowanych spotkań z młodzieżą dotyczących możliwości kształcenia zawodowego oraz zatrudnienia na terenie powiatu	Ewidencja powiatowa	0	wzrost

	Liczba grup wolontariackich współpracujących z powiatowymi jednostkami organizacyjnymi	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
II. POWIAT ZORIENTOWANY NA TURYSTYKĘ I GOSPODARKE	Liczba wydarzeń kulturalnych zorganizowanych w ramach współpracy samorządu powiatu z JST	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba podjętych działań mających na celu zagospodarowanie nadbrzeży zbiorników wodnych i rzeki Łyny	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba gospodarstw agroturystycznych	GUS BDL	2	wzrost
	Liczba turystycznych obiektów noclegowych	GUS BDL	7	wzrost
	Długość ścieżek rowerowych [km]	GUS BDL	16,2	wzrost
	Liczba działań promujących mikro i małe przedsiębiorstwa	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba zorganizowanych warsztatów i szkoleń dla osób dorosłych	PCRE	0	wzrost
	Liczba zorganizowanych szkoleń/staży/kursów przy współpracy z PUP	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba zorganizowanych targów pracy CITTASLOW w powiecie	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Liczba i charakter działań podjętych w celu promocji ekologicznych rozwiązań w rolnictwie	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Dochody powiatu na 1 mieszkańca [zł]	GUS BDL	5 700,2	wzrost
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. mieszkańców	GUS BDL	536	wzrost
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	GUS BDL	9,7	spadek
	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 ludności	GUS BDL	78	wzrost

III. POWIAT ZORIENTOWANY NA ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ	Liczba przeprowadzonych spotkań/prelekcji promujących zachowania ekologiczne	Ewidencja powiatowa	0	wzrost
	Lesistość [%]	GUS BDL	24,7	wzrost
	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem [%]	GUS BDL	18,9	stabilizacja
	Długość dróg powiatowych [km]	Roczne sprawozdanie Zarządu Dróg Powiatowych	437,6	stabilizacja
	Liczba kursów i wydanych zezwoleń na połączenia komunikacyjne przez Starostę Powiatu Bartoszyckiego	Wydział komunikacji	Kursy: 192 Zezw.: 36	stabilizacja

Źródło: Opracowanie własne.

Z realizacji Strategii sporządzane będą raporty monitoringowe, które w zależności od realizowanych zadań, prowadzone powinny być w cyklu rocznym, półrocznym bądź kwartalnym.

Uzupełnieniem monitoringu będzie ewaluacja, która ma służyć m.in. wskazaniu wskaźników nie zrealizowanych, analizowaniu wykonanych działań pod względem ich trafności i konieczności oraz ocenie skutków. Z przeprowadzonej ewaluacji tworzony będzie raport ewaluacyjny, będący podstawą decyzji o wdrożeniu zaleceń i rekomendacji. Planuje się przeprowadzenie następujących ewaluacji:

- **EX-ANTE** – w fazie przygotowywania Strategii, aby zweryfikować trafność doboru celów lub działań wobec wyników diagnozy,
- **ON-GOING** – w trakcie wdrażania Strategii, w celu zdefiniowania problemów oraz określenia metod ich rozwiązania,
- **EX-POST** – po zakończeniu okresu wdrażania Strategii, aby ocenić poziom zaspokojenia potrzeb, stopień realizacji celów oraz efekty interwencji.

12. Źródła

1. Strategia Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030,
2. Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej, Warszawa, 2019 r.
3. Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030,
4. Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
5. Europejski Zielony Ład,
6. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR 2030),
7. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
8. Polityka ekologiczna państwa 2030,
9. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
10. Warmińsko-Mazurskie 2030 - Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego,
11. Program ochrony powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej,
12. Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim – raport wojewódzki za rok 2021,
13. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2021 poz. 1098),
14. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2022 poz. 1029),
15. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057),
16. Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie warmińsko-mazurskim,
17. Ocena stanu akustycznego środowiska w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku,
18. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2021 r.,

19. Zarządzenie Nr 29 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Polder Sątopy-Samulewo,
20. Zarządzenie Nr 19 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Jezioro Martwe”,
21. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 30 września 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska PLB280015 [Dziennik Urzędowy Województwa Warmińsko - Mazurskiego z 2014r. Poz. 3086],
22. Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie z dnia 20 lutego 2014r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Torfowiska Źródłiskowe koło Łabędnika PLH280047 [Dziennik Urzędowy Województwa Warmińsko-Mazurskiego z 2014r. Poz. 1008],

13. Spis załączników

Załącznik 1. Oświadczenie autora.....	102
---------------------------------------	-----

14. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie powiatu bartoszyckiego na tle województwa.....	30
Rysunek 2. Podział administracyjny powiatu bartoszyckiego.	31
Rysunek 3. Główny układ komunikacyjny powiatu bartoszyckiego.....	32
Rysunek 4. Rozmieszczenie złóż eksploatowanych na obszarze powiatu bartoszyckiego.....	40
Rysunek 5. Formy ochrony przyrody w powiecie bartoszyckim.	46

15. Spis tabel

Tabela 1. Struktura oraz hierarchia celów w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego.	20
Tabela 2. Kierunki działań zorientowane na poprawę jakości życia mieszkańców.	21
Tabela 3. Kierunki działań zorientowane na rozwój turystyki i gospodarki.	23
Tabela 4. Kierunki działań zorientowane na poprawę jakości środowiska i przestrzeni.	25
Tabela 5. Charakterystyka najważniejszych JCWP w powiecie bartoszyckim.	34
Tabela 6. Charakterystyka JCWPd w powiecie bartoszyckim.	37
Tabela 7. Charakterystyka złóż kopalin na obszarze powiatu bartoszyckiego.	39
Tabela 9. Formy ochrony przyrody w powiecie bartoszyckim.	43
Tabela 10. Długookresowe średnie poziomy dźwięku A w 2020 roku.	50
Tabela 11. Krótkookresowe poziomy hałasu komunikacyjnego w 2020 roku.	50
Tabela 12. Istniejące problemy ochrony środowiska w powiecie bartoszyckim.	55
Tabela 13. Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wskazane w Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030.	60
Tabela 14. Macierz oddziaływań realizacji poszczególnych działań inwestycyjnych przewidzianych w Strategii.	67
Tabela 15. Proponowane środki i zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030.	91
Tabela 16. Proponowane wskaźniki monitoringu Strategii.	96

16. Spis wykresów

Wykres. 1. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów.	48
--	----

OŚWIADCZENIE

W związku z art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko jako kierownik zespołu opracowującego Prognozę oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Powiatu Bartoszyckiego na lata 2022-2030, świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, oświadczam, że ukończyłam – w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym – studia drugiego stopnia na kierunku związanym z kształceniem w obszarze Nauk o Ziemi (geografia).

mgr Ewelina Mrozek

